

Sinergies entre el progrés social i els ODS: **el cas de la demarcació de Girona**

[AUTORS:]

Júlia Mumany Pesarrodonà
Marc Tataret Batalla

[SUPERVISIÓ:]

Francesc Colomé Montserrat

Novembre 2020

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

Diputació de Girona

Contingut

Resum Executiu	3
1. La importància del Social Progress Index (SPI) a l'hora d'estudiar els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)	4
1.1. El Social Progress Index (SPI)	4
1.2. Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)	8
1.3. Sinergies entre l'SPI i els ODS	10
La proposta del Social Progress Imperative per a l'SPI i els ODS	10
La relació entre EU-SPI i ODS al projecte "Measuring What Matters"	11
La proposta de la Generalitat de Catalunya	11
La proposta de la Fundació Catalunya Europa	12
1.4. Objectiu i estructura del treball	13
2. La integració i el seguiment de l'assoliment dels ODS en les polítiques públiques	14
2.1. En l'àmbit europeu	14
2.2. Generalitat de Catalunya	17
2.3. Les diputacions catalanes	19
2.4. L'Ajuntament de Barcelona	24
2.5. Conclusions	27
3. La relació entre SPI i ODS. Anàlisi quantitatiu per a Catalunya i la demarcació de Girona.	29
3.1. Anàlisi per a Catalunya. SPI i ODS	29
3.1.1. L'EU-SPI i els ODS a Catalunya: per components	30
3.1.2. L'EU-SPI i els ODS a Catalunya: per indicadors	31
3.2. Anàlisis de la relació entre l'Índex de Progrés Social Europeu i els ODS a la Demarcació de Girona	45
3.2.1. L'EU-SPI i els ODS a la demarcació de Girona	47
3.3. Conclusions del tercer capítol	56
4. Conclusions	58
5. Annex	61

Resum Executiu

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) definits i acordats per les Nacions Unides l'any 2015 suposen un avenç global molt significatiu respecte els compromisos concrets dels Estats en favor del desenvolupament sostenible. Les diferents Administracions Públiques han anat incorporant tots aquests compromisos de manera progressiva, identificant en aquest procés dues limitacions: la dificultat per contextualitzar-los a una realitat particular i canviant, i per obtenir objectius quantificables a partir dels quals dissenyar i implementar polítiques i accions. En conseqüència, el present estudi introdueix la metodologia desenvolupada pel *Social Progress Index* (SPI) com a possible eina a utilitzar a l'hora de contextualitzar, quantificar i comparar el grau d'assoliment que un territori té en relació amb els ODS. El seu desplegament, a partir d'indicadors de progrés social independents del progrés econòmic, ha facilitat la comparació amb més de 160 països, així com l'elaboració específica d'un sistema concret per a la realitat de la Unió Europea (EU-SPI). Aquest darrer és el que s'utilitza en aquest estudi, perquè permet valorar el progrés o retrocés real dels 28¹ països de la UE (NUTS 0) i de les 272 regions europees (NUTS 2), i també la distància en què es troben d'assolir el valor ideal respecte cada ODS, a partir de la incorporació de fites quantificades. A més, s'aporta un valor afegit en analitzar i demostrar que aquest mateix sistema pot aplicar-se a d'altres nivells administratius més petits, i per tant que aquests també poden comparar-se entre sí i amb la resta de nivells.

L'aplicació pràctica d'aquestes qüestions s'ha volgut demostrar, en primer lloc, fent una revisió sistemàtica del grau d'integració que les diferents administracions han fet dels ODS, incloent aquí la Unió Europea, la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i Girona, i l'Ajuntament de Barcelona. I, en segon lloc, fent una proposta de relació entre l'EU-SPI i els ODS per a Catalunya, com a regió NUTS 2, i la demarcació de Girona, com a NUTS 3. Per ambdues realitats, la relació entre els indicadors de l'EU-SPI i dels ODS s'ha produït mitjançant el principi d'equivalència entre aquests, agafant per als ODS els ja establerts per les principals institucions rellevants: Idescat, Eurostat i ESPON. S'ha analitzat el valor de Catalunya i Girona per cada indicador, i s'han posat en perspectiva amb la mitjana de la UE-27, amb la Millor Regió de la UE i el valor de la Fita o Objectiu de la UE per cada indicador. Si bé això s'ha traduït en un anàlisi molt restrictiu dels indicadors coincidents, ha permès obtenir uns resultats molt ajustats respecte del progrés real cap als ODS. En aquest sentit, els resultats obtinguts per Catalunya i Girona en cadascuna d'aquestes matèries han mostrat uns patrons d'amenaques i fortaleses molt semblants en el seu conjunt, que coincideixen amb les tendències ja sabudes per les Administracions Públiques. Una conclusió que, per tant, permet demostrar el potencial de l'EU-SPI pot tenir com a recurs aplicable a l'hora de comprendre les situacions particulars dels territoris vers l'assoliment dels ODS, així com les polítiques i les accions a implementar en conseqüència.

---

¹ La primera publicació de l'Índex data de l'any 2016, quan el Regne Unit formava part de la UE.

1. La importància del Social Progress Index (SPI) a l'hora d'estudiar els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

L'acord per a la definició dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) en l'àmbit global ha estat un pas fonamental en la definició del desenvolupament sostenible de tot el món. En un món cada dia més interconnectat, la possibilitat i la necessitat de compartir objectius és evident, i respecte a això els 17 ODS aprovats l'any 2015 determinen una mirada comuna que dibuixa dos objectius al mateix temps: el primer, la necessitat de cada país de progressar socialment de manera sostenible; el segon, la necessària solidaritat entre els països per avançar conjuntament vers tots aquests objectius.

No obstant això, l'encert en la definició dels ODS i la seva simplicitat per il·lustrar els problemes compartits pel món no amaga la dificultat de concretar-los, de convertir-los en objectius quantificables, de contextualitzar-los i d'identificar els impediments per assolir-los, siguin aquests de caràcter econòmic, social o polític.

Amb l'objectiu de superar aquesta limitació, el present estudi pretén utilitzar l'experiència de la Fundació Catalunya Europa l'estudi del *Social Progress Index* (SPI) -entre d'altres, l'aplicació de la metodologia i anàlisi SPI a la demarcació de Girona² - per analitzar i definir propostes d'actuació que es derivin de l'estudi dels ODS. És a dir, es vol demostrar que la metodologia desenvolupada per l'SPI, sobre la base d'un marc conceptual sòlid i contrastat i d'uns indicadors concrets, pot servir satisfactòriament com a eina a l'hora de quantificar el grau d'assoliment que té un territori en relació amb els ODS. Per a fer-ho, establim una relació de coincidència entre SPI i ODS i posteriorment analitzarem les dades obtingudes.

1.1. El Social Progress Index (SPI)

L'Índex de Progrés Social, conegut com a SPI (de les seves sigles en anglès - *Social Progress Index*), és un índex desenvolupat per l'organització sense ànim de lucre *Social Progress Imperative Foundation*. El propòsit principal és oferir una eina que complementi els índexs de benestar existents (com el PIB per càpita o l'Índex de Desenvolupament Humà - IDH), aportant una nova visió de la relació entre renda i progrés social i avaluant l'efectivitat amb la qual l'èxit econòmic d'un país es transforma en progrés social.

Fins ara el PIB per càpita ha estat l'indicador més utilitzat, tant acadèmicament com de forma divulgativa, per mesurar i comparar el grau de desenvolupament i el benestar de diferents països, regions, ciutats o altres unitats territorials. La seva àmplia difusió obeeix al fet que és un indicador unidimensional, altament comparable i d'ús global d'ençà de la conferència de Bretton Woods de 1944. Tot i això, són múltiples les crítiques que se li fan pel reduccionisme inherent a la seva

---

² <https://www.catalunyaeuropa.net/admin/assets/uploads/files/ccfe8-informe-girona-spi.pdf>

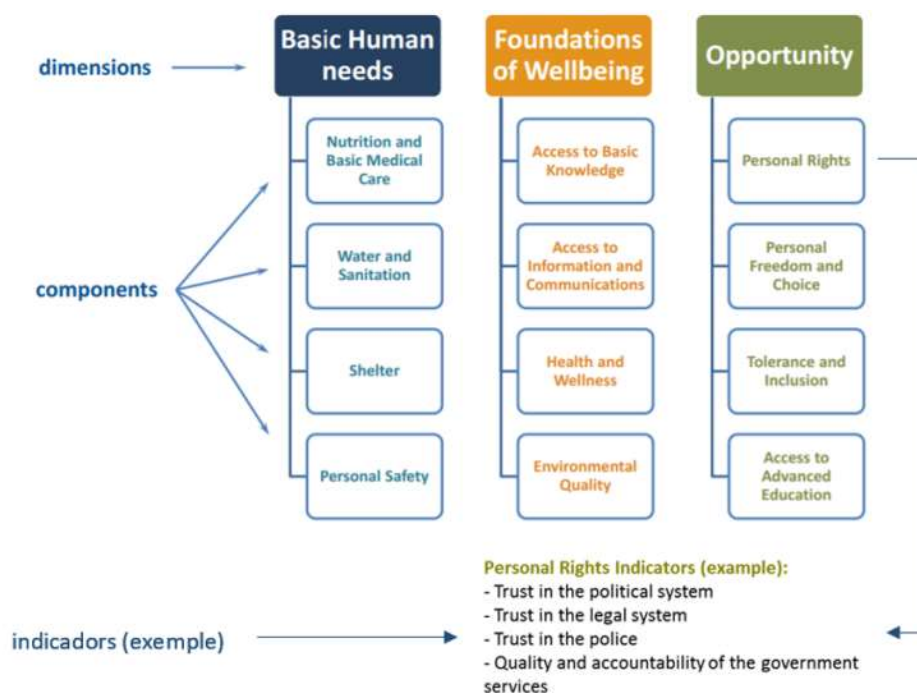
simplicitat, ja que el PIB no contempla les externalitats ambientals, l'estat de la salut o el nivell educatiu de la població en qüestió.

En canvi, el Social Progress Index sí que integra aquests indicadors a l'hora de mesurar el progrés social. De fet, es diferencia dels índexs i indicadors construïts anteriorment perquè agafa dades no econòmiques i això permet analitzar la relació entre progrés social i progrés econòmic. Concretament, segueix quatre criteris a l'hora de seleccionar els indicadors que constitueixen l'índex:

1. Els indicadors són exclusivament socials i ambientals (no econòmics)
2. Mesuren els resultats, i no les inversions.
3. Són rellevants per a totes les unitats geogràfiques analitzades.
4. Cobreixen temàtiques que es poden combatre directament mitjançant l'acció política.

En el marc de l'SPI, **el progrés social** es defineix com **la capacitat d'una societat de cobrir les necessitats humanes bàsiques dels seus integrants, proporcionar les eines bàsiques per a permetre als seus ciutadans millorar i mantenir la seva qualitat de vida i, finalment, crear les condicions per a permetre que els seus individus explotin totes les seves potencialitats i capacitats**. Per això, un creixement econòmic inclusiu requereix tant progrés econòmic com progrés social.

Figura 1: Els components de l'SPI i els ODS

Font: Social Progress Imperative

Els indicadors comparatius de progrés social i capacitació d'una societat (el *Social Progress Index*), s'han establert de manera que siguin fàcilment utilitzables per a detectar problemes concrets i concentrar-hi esforços en posar-hi remei. L'*European Union Regional Social Progress Index* o EU-SPI³, com se l'anomenarà en aquest estudi, és un índex sorgit de la col·laboració entre la SPI Foundation, la Direcció General de Política Regional i Urbana (DG Regio) de la Comissió Europea i l'*Orkestra-Instituto Vasco de Competitividad*. Es tracta del primer SPI aplicat a l'àmbit regional. Consta de 50 indicadors agrupats en 12 components (vegeu figura 1), que al seu temps s'agrupen en 3 dimensions principals, sintetitzades en un valor final, el valor de l'EU-SPI.

L'element contextual com a condicionant del progrés social

L'EU-SPI és una primera aproximació de l'índex de progrés social que es fa a Europa. L'anàlisi de 272 regions europees a partir d'una mateixa metodologia ens permet identificar elements de context que condicionen determinats indicadors i, al mateix temps, comparar el progrés social entre regions. Des de la Fundació Catalunya Europa s'ha desenvolupat una metodologia pròpia que permet baixar el nivell d'anàlisi a demarcacions territorials més petites que la regió, com les províncies o les ciutats⁴. Això ens permet introduir matisos en les dades generals, dissenyar polítiques adequades per a cadascun dels nivells territorials i comprometre els diferents nivells de govern en la consecució dels objectius.

El PIB és un dels elements de "context" més importants per analitzar el significat d'un determinat indicador de progrés social. En efecte, no és el mateix parlar de pobresa en un país de la UE que a un país de l'Àfrica, o l'accés als serveis en una zona rural respecte d'una zona urbana, o la contaminació mediambiental en una zona de densitat poblacional alta o baixa. La lectura que en fem inevitablement haurà de ser matisada per les condicions de context. Les xarxes familiars, la religió, el paper de la dona i el seu rol en el món laboral, el clima, la densitat de població, l'estructura del mercat productiu en són alguns exemples.

Un bon sistema d'indicadors ha de funcionar com a sistema d'antenes, ha d'avisar de les principals problemàtiques que cal afrontar a una determinada regió o un determinat país. L'indicador sintètic ens ha de permetre comparar la nostra situació amb la de països semblants o l'evolució de determinats valors al llarg del temps en un territori concret i ha de possibilitar identificar quines són les regions i països que obtenen millors resultats per així poder transferir bones pràctiques.

Per tant, tenir en compte el context de cada territori és clau per identificar reptes i dissenyar polítiques públiques que els afrontin. En aquest sentit, hem observat en estudis anteriors⁵ com el context i les polítiques públiques tenen efectes importants, tant negatius com positius, sobre els valors dels indicadors de l'SPI. En aquest estudi analitzem les similituds entre l'EU-SPI i els ODS.

Podem anticipar que les explicacions donades al comportament dels indicadors de l'EU-SPI a

---

³ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/social_progress

^{4,5} Una anàlisi del progrés social a la demarcació de Girona - FCE (2018)

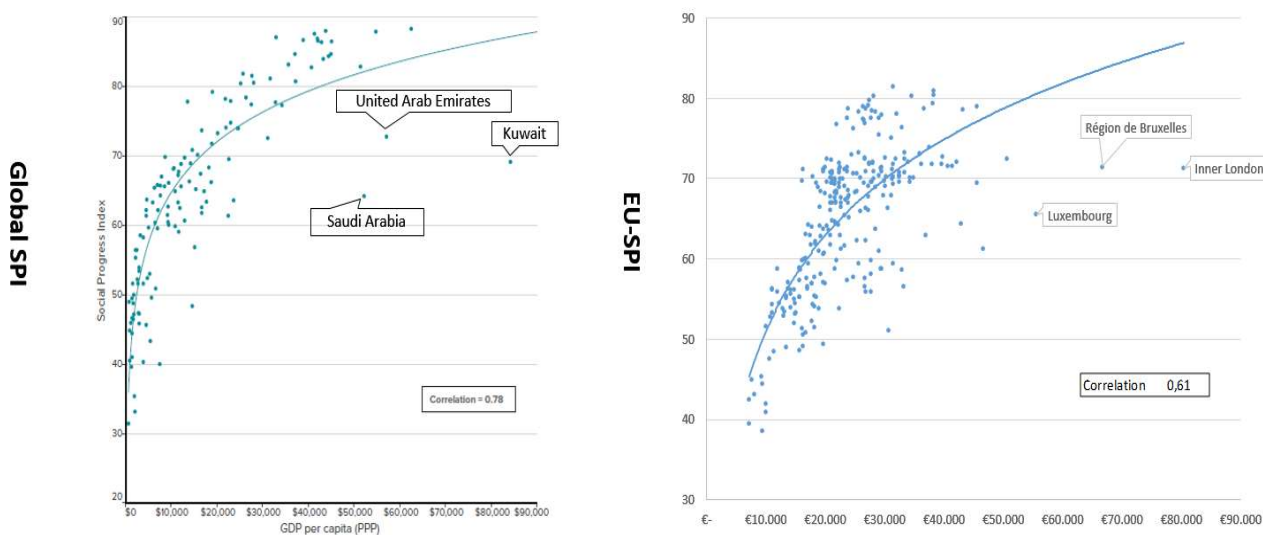
Una anàlisi del progrés social a la demarcació de Lleida - FCE (2019)

estudis anteriors ens serviran per entendre les causes del grau d'assoliment de les fites dels ODS en els casos on coincideixi el marc conceptual de l'EU-SPI i el dels ODS.

L'efecte del PIB sobre els indicadors de progrés social

Tal com hem comentat, el PIB per càpita ha estat l'indicador més utilitzat, tant acadèmicament com de forma divulgativa, per mesurar i comparar el grau de desenvolupament i el benestar de diferents països. D'un temps ençà, han aparegut una sèrie de mesures del benestar multidimensionals, com l'SPI o l'IDH, que volen complementar el PIB per càpita, donades les seves limitacions. El fet que l'SPI sigui un índex sintètic sense variables econòmiques (a diferència de l'IDH) ens permet veure l'evolució del progrés social resumit en un sol valor, i, al seu torn, permet analitzar com interactua el progrés social amb el PIB per càpita.

Figura 2: La relació entre el PIB per càpita i el progrés social

Source: SPI 2015

Font: SPI 2015 (Esquerra) i elaboració pròpia (Dreta).

A la Figura 2 podem veure la relació entre progrés social i PIB per càpita en l'àmbit global (esquerra) i per a 272 regions de la Unió Europea (dreta)⁶. S'observa com el valor de l'SPI creix de manera lineal en funció del PIB fins a arribar a un cert valor de l'SPI (20.000 \$ en el cas global, 30.000 € en el cas europeu) en què es perd la linealitat i va adquirint la forma d'una corba asimptòtica. Per tant, existeix una relació important del PIB per càpita amb l'Índex de Progrés Social, però aquesta relació perd força als països i regions amb una renda superior a 20.000 \$ (o 30.000€), on la dispersió és molt alta.

⁶ Cal tenir present que l'EU-SPI és una adaptació de l'estructura de l'índex SPI global per a Europa, de manera que les variables es tornen més discriminatòries i ens permet veure diferències entre les regions europees que aplicant l'índex general no veuríem. Per exemple, si la valoració del nivell d'educació d'una Regió europea es mesurés pel percentatge d'escolarització dels menors de 16 anys, llavors pràcticament totes les regions puntuarien en la cota més alta de l'indicador. És per això que s'ha canviat el contingut d'aquest indicador per altres dades més exigents.

Els Emirats Àrabs, Kuwait o l'Aràbia Saudita representen les majors excepcions a la relació lineal entre PIB per càpita i progrés social. Mentre que per l'alt valor del seu PIB per càpita s'hauria d'observar un elevat nivell de progrés social, la realitat és que el valor de l'Índex de Progrés Social és molt baix. Per aquests països les explicacions que justifiquen aquesta baixa correlació poden ser molt evidents (entre d'altres, l'alta concentració de la riquesa en mans d'uns pocs), però en altres casos s'exigeix una anàlisi més complexa que permeti comprendre tota la realitat.

La conclusió que s'extreu de valorar la relació entre el PIB per càpita i el progrés social és que inicialment el progrés social depèn molt del valor creixent del PIB per càpita, és a dir, dels condicionants econòmics, de la riquesa o la pobresa d'un país o d'una regió. Però, tan bon punt el valor del PIB assoleix un valor concret (en el cas mundial uns 20.000\$ i en l'uropeu uns 30.000€), el progrés social vindrà determinat, en major mesura, per les polítiques públiques i les condicions socials i culturals del país.

La relació PIB-SPI també es pot exportar a la relació entre el PIB i els ODS, ja que, per la seva naturalesa, els ODS no han de contenir necessàriament indicadors de caràcter econòmic. De fet, els indicadors que proposa la UE (Eurostat) per assolir els ODS contenen pocs indicadors de caràcter econòmic, amb excepcions que depenen de la mateixa naturalesa de l'objectiu, com, per exemple: la reducció de la pobresa, el treball digne i el creixement econòmic, o bé la reducció de les desigualtats. Per tant, la majoria d'indicadors utilitzats tant a l'EU-SPI com a l'SPI seran potencialment susceptibles de ser utilitzats com a indicadors de mesura de l'assoliment de les diferents fites de cadascun dels 17 ODS, i ens **fan considerar l'SPI com una eina interessant a l'hora de definir i analitzar els ODS.**

1.2. Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

El setembre de 2015 l'Assemblea General de les Nacions Unides va adoptar formalment l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, recollida en el document *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. L'Agenda 2030 conté 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i 169 fites a assolir de cara al 2030, i està estructurada en cinc grans dimensions: persones, planeta, prosperitat, pau i partenariat (dimensió necessària per a avançar en les quatre anteriors). Aquesta divisió no és aleatòria, sinó que parteix de les següents premisses:

1. La urgència de les accions que cal emprendre per a abordar els reptes i amenaces que afecten la sostenibilitat planetària.
2. El potencial transformador de l'Agenda 2030 respecte de les pautes que condicionen la sostenibilitat del planeta actualment.
3. El caràcter global i universal dels ODS i de les seves fites, que han d'aplicar-se a tots els països (partint, però, de les realitats preexistents en cadascun).

4. El caràcter indivisible dels ODS i de les fites de l'Agenda 2030, que s'han d'assolir en el seu conjunt, amb un enfocament integral, i sense renunciar a cap.
5. L'equilibri entre les dimensions econòmica, social i ambiental de la sostenibilitat, on cap pot prevaldre sobre les altres.

Figura 3: Els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible

Font: Idescat

Així doncs, podem dir que els ODS són una decisió presa des de la consciència de ser la primera generació que posi fi a la pobresa i tingui la possibilitat de salvar el planeta davant l'emergència climàtica. Pretenen ser un full de ruta (*roadmap*) pel planeta i per les persones, per la prosperitat, la pau i la justícia.

D'entre els avantatges que presenten els ODS destaca, en primer lloc, el potencial transformador de la societat, i de mobilització per integrar els assumptes pendents dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM), definits l'any 2000. Així, els ODS van més enllà dels ODM perquè aborden: la desigualtat; nous desafiaments i qüestions estructurals com ara el canvi climàtic; el creixement econòmic sostenible; la capacitat productiva; la pau i la seguretat; i unes institucions eficaces, responsables i inclusives. Així mateix, adopten un enfocament dinàmic per a assolir la igualtat de gènere; reflecteixen de forma equilibrada les dimensions econòmica, social i ambiental del desenvolupament sostenible; i defineixen un objectiu específic sobre l'aliança mundial, dirigit a aglutinar governs, societat civil i altres instàncies en un enfocament veritablement integrat de desenvolupament internacional.

No obstant això, com a objectius també presenten reptes derivats de la seva implementació. Els ODS constitueixen acords internacionals de **caràcter no vinculant**, això vol dir que no obliguen els estats a implementar-los i complir-los. Però, una bona manera d'incentivar a prendre aquests compromisos és mitjançant l'assumpció dels ODS per part de la ciutadania, i que aquests valorin els governs i els partits polítics en funció del seu compliment.

Al mateix temps, la consecució dels ODS exigeix una governança multinivell, donada la distribució de competències i la necessitat de coordinar polítiques que s'apliquin sobre el mateix territori. Això vol dir implicar a administracions de diferents àmbits territorials i també altres actors rellevants de la societat civil (sector privat, ciutadania, organitzacions no governamentals). Com a part d'aquesta governança multinivell, la Unió Europea pot ser una institució clau per la implementació dels ODS, perquè pot assumir-los com a propis, fer-los vinculants per als Estats Membres i establir com s'han d'assolir a través de reglaments i directives. D'aquí se'n deriva un últim repte: la dificultat de determinar la manera de mesurar cadascun dels indicadors que conformen cada ODS.

1.3. Sinergies entre l'SPI i els ODS

En aquest apartat analitzarem els lligams que s'han establert entre l'Índex Europeu de Progrés Social (EU-SPI) i els objectius, les fites i els indicadors de Desenvolupament Sostenible. En primer lloc, veurem la proposta de la *Social Progress Imperative Foundation*, en segon lloc presentarem el projecte "*Measuring What Matters to European Citizens*"⁷ de la Comissió Europea, posteriorment veurem els lligams que han establert als pressupostos de la Generalitat de Catalunya i, finalment, veurem les dues propostes de la Fundació Catalunya Europa.

La proposta del Social Progress Imperative per a l'SPI i els ODS.

La *Social Progress Imperative Foundation* és una entitat sense ànim de lucre que impulsa l'ús de l'Índex de Progrés Social (SPI) com a mesura holística de la qualitat de vida, per a complementar indicadors econòmics com el PIB per càpita. Aquesta entitat calcula anualment l'SPI per a més de 160 països i publica un informe on es presenten i analitzen els resultats obtinguts.

L'any 2018 la *Social Progress Imperative* va publicar un document on s'establien els lligams entre l'SPI i els ODS⁸. Per a calibrar l'SPI amb els ODS l'entitat va quantificar les fites proporcionades per l'ONU per a cadascun dels ODS. La principal aportació de l'SPI calibrat amb els ODS es que serveix per a fer un seguiment de l'assoliment dels ODS a més de 160 països, ja que incorpora les fites quantificades dels ODS. Segons la *Social Progress Imperative*, l'SPI té relació amb els 17 ODS, i reflecteix 131 de les seves 169 fites⁹, el que facilita la implementació dels ODS. El *Social Progress Imperative Foundation* ha impulsat un grup de l'ONU amb l'objectiu d'utilitzar l'SPI per a mesurar l'assoliment dels ODS.

La figura 4 ens mostra la relació entre els components de l'SPI i els ODS. L'SPI ens permeten obtenir una **imatge ràpida** de l'avenç en l'assoliment dels ODS, ja que cadascun dels seus components està relacionat amb un o més ODS. L'SPI parteix d'un marc conceptual sòlid que facilita l'agregació dels seus indicadors en components, dimensions i en l'Índex Final. Els indicadors dels ODS, en canvi, no es poden agregar, ja que poden presentar problemes derivats de la causalitat. El focus en la mesura

---

⁷ <https://eu-spi.eu/>

⁸ <https://www.socialprogress.org/assets/downloads/resources/2018/SDG-Methodology-note.pdf>

⁹ <https://www.socialprogress.org/assets/downloads/resources/2018/Contribution-of-SPI-to-2030-Agenda.pdf>

de resultats (output) i no en les inversions (input) de l'SPI permet veure el progrés **real** dels països, regions i ciutats en l'assoliment dels ODS.

Figura 4: Relació entre els components de l'SPI i els 17 ODS

Font: Social Progress Imperative

La relació entre EU-SPI i ODS al projecte “Measuring What Matters”.

L'any 2019 la Comissió Europea va endegar el projecte “Measuring what matters to EU Citizens”. La Fundació Catalunya Europa n'és una de les entitats col·laboradores, representant a Catalunya com una de les 10 regions pilot del projecte. Entre les activitats dutes a terme per analitzar els usos i les aplicacions de l'EU-SPI a les regions europees, l'any 2020 es va realitzar una activitat consistent en presentar les diverses adaptacions locals dels ODS i en explorar els lligams dels ODS amb l'EU-SPI¹⁰. Les regions participants en el projecte van afirmar en una enquesta prèvia que l'EU-SPI els hi era útil per a mesurar el progrés en els ODS (un 95% dels enquestats va dir que l'EU-SPI era útil en certa o gran manera per aquest propòsit¹¹).

La proposta de la Generalitat de Catalunya

Recentment, la Generalitat també ha començat a treballar en la implementació dels ODS a Catalunya, i com a part imprescindible del procés ha volgut contextualitzar els indicadors de seguiment dels ODS proposats per Nacions Unides amb l'objectiu d'adaptar-los a la realitat del territori. En aquest sentit, una primera proposta ha estat elaborar els pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a l'any 2020 de manera alineada amb la visió de l'Agenda 2030¹². Això vol dir que

¹⁰ <https://eu-spi.eu/events/local-tracking-sdgs-achievement-and-links-eu-spi>

¹¹ https://eu-spi.eu/sites/default/files/documents/events/BackgroundPaper_EU-SPI%20and%20SDGs.pdf

¹² http://aplicacions.economia.gencat.cat/wpres/2020/04_dades_interactives.htm

els cinc eixos estratègics que l'estructuren emanen dels reptes establerts en els ODS 1) Qualitat institucional i serveis públics; 2) Reducció de les desigualtats socials, de gènere i territorials; 3) Coneixement, innovació i dinamització econòmica; 4) Horitzó zero emissions i residus.

Els pressupostos detallen les polítiques, els programes i les mesures relacionades amb cada ODS, així com els imports destinats a cobrir-los. Alhora, la segona part d'aquesta proposta inclou la vinculació de cada ODS a mètriques de benestar com els indicadors de benestar i progrés social (IBPS)¹³ de l'Idescat (Institut d'Estadística de Catalunya) i a l'EU-SPI de la Comissió Europea, amb l'objectiu d'oferir una primera visió de la situació de Catalunya respecte als objectius i les fites de l'Agenda 2030. En aquest sentit, després d'un primera anàlisi sobre aquestes vinculacions s'observa que 15 dels 17 ODS es relacionen amb algun indicador de l'SPI, sent l'ODS 8: "Treball digne i creixement econòmic" una de les dues excepcions, atès que es basa en indicadors econòmics. L'altre és l'ODS 17: "Aliança pels objectius", a causa del seu caràcter instrumental. De manera inversa, 44 dels 50 indicadors de l'EU-SPI han estat relacionats amb algun ODS. No obstant això, no tots els ODS es vinculen amb el mateix nombre d'indicadors, ja que la majoria d'aquests (més d'un 50%) la Generalitat els relaciona amb els ODS 3: "Salut i Benestar", l'ODS 7: "Energia neta i assequible", i l'ODS 16: "Pau, justícia i institucions sòlides".

En global, aquesta primera proposta per part de la Generalitat de materialització dels ODS a través de l'EU-SPI suposa una important font de legitimació per la seva utilització futura, tant en l'àmbit de Catalunya com en altres administracions. En efecte, malgrat tractar-se d'una primera aproximació superficial, ja que molts d'aquests indicadors poden no servir per a mesurar les fites dels ODS marcades per Nacions Unides i la Unió Europea, és alhora un exemple significatiu d'integració de l'Agenda 2030 en les polítiques públiques i del mesurament del seu assoliment. Una proposta de vinculació que, a més, permet la seva revisió i actualització de manera anual, en paral·lel a l'elaboració dels Pressupostos.

La proposta de la Fundació Catalunya Europa

L'any 2019 vàrem publicar l'estudi "La cooperació transfronterera en l'espai europeu com a mecanisme de millora del progrés social" per encàrrec de la Diputació de Girona. Al document¹⁴ es va presentar, de forma succinta, una primera proposta de relació entre l'EU-SPI i els ODS, on es vinculaven els 12 components de l'EU-SPI amb un o més ODS.

En aquest estudi hem aprofundit en la nostra proposta de relació entre l'EU-SPI i els ODS, tal com mostrarem al capítol 3. D'una banda, al capítol 3.1. mostrarem l'enllaç dels 12 components de l'EU-SPI amb els 17 indicadors de l'EU-SPI per al cas de Catalunya. Posteriorment, presentem una relació entre els **indicadors** de l'EU-SPI i els ODS per als casos de Catalunya i Girona. Per a dur a terme **l'enllaç** entre els indicadors de l'EU-SPI i els ODS ens hem atingut a una equivalència estricta entre els indicadors de l'EU-SPI i els indicadors per a mesurar fites dels ODS establerts per les principals

---

¹³ <https://www.idescat.cat/pub/?id=indbps>

¹⁴ <https://www.catalunyaeuropa.net/admin/assets/uploads/files/677ac-la-cooperacio-transfronterera-a-girona.pdf>

institucions rellevants: Idescat, Eurostat i ESPON. Hem decidit fer una anàlisi restrictiva per a veure el progrés real cap als ODS.

D'aquesta manera **es manté la comparabilitat** de l'EU-SPI amb les fites, i no se n'han de crear ad hoc, el que podria entrar en conflicte amb els indicadors i les fites establerts per la Diputació de Girona, actualment en desenvolupament. Una de les principals aportacions de l'ús estricte de l'EU-SPI per a mesurar els ODS és que **permet comparar la situació de l'àmbit territorial d'anàlisi** (Catalunya i Girona, en el cas del document que aquí ens ocupa) **posant-la en perspectiva amb els resultats i l'assoliment d'ODS de 272 regions europees i els 27 països de la UE**. No volem incrementar la multiplicitat de sistemes. Si ja existeixen mesures dels ODS al nostre voltant i aquestes ja estan localitzades, utilitzarem les preexistents. En el cas del sistema SPI-ODS del *Social Progress Imperative*, van realitzar l'enllaç del set d'indicadors amb objectius d'àmbit mundial, ja que aquest és el seu àmbit d'actuació. Nosaltres utilitzarem els indicadors que ja s'han definit per part d'Eurostat i de l'Idescat.

Aquesta anàlisi resulta innovadora, atès que fins ara no s'ha analitzat la progressió de les regions NUTS 2 (Catalunya) i NUTS 3 (Girona) en l'assoliment dels ODS a partir de **fites quantificades**, com es presenta en aquest treball, ni s'havia permès la **comparació en l'assoliment dels ODS entre regions**.

1.4. Objectiu i estructura del treball

Tal com hem vist l'EU-SPI és un sistema rigorós i contrastat per a mesurar el progrés social. En aquest estudi ens proposem esbrinar fins a quin punt podem utilitzar els indicadors, la metodologia i les característiques de l'EU-SPI per aportar solucions a les limitacions actuals de la quantificació i monitoratge dels ODS, especialment en l'àmbit de la comparabilitat entre territoris i en l'assumpció de fites per valorar el nivell d'assoliment dels ODS.

En aquest capítol hem presentat l'Índex de Progrés Social, els Objectius de Desenvolupament Sostenible i les possibles sinergies entre ambdós marcs conceptuals. Al segon capítol veurem el grau d'integració i els sistemes de monitoratge de diferents administracions públiques (la Unió Europea, la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i Girona i l'Ajuntament de Barcelona). Finalment, al tercer capítol veurem la proposta de la Fundació Catalunya Europa de relació entre l'EU-SPI i els ODS per a Catalunya, com a regió NUTS 2, i la demarcació de Girona, com a NUTS 3.

2. La integració i el seguiment de l'assoliment dels ODS en les polítiques públiques

2.1. En l'àmbit europeu

La Unió Europea (UE) ha assumit l'Agenda 2030 com a pròpia¹⁵, i la implementació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) forma part de les 10 prioritats de la Comissió Europea¹⁶. El desenvolupament sostenible pretén aconseguir una millora contínua de la qualitat de vida i el benestar de la ciutadania, sense comprometre el de les generacions futures. Això inclou el progrés econòmic alhora que la salvaguarda del medi ambient i la promoció de la justícia social. Per aquestes raons, el desenvolupament sostenible és un objectiu fonamental i general de la UE, amb la intenció de treballar i aplicar els ODS tant internament com globalment. Un compromís que vol assolir progressivament, a partir d'objectius i fites concretes i específiques que ha anat definint en diverses ocasions, i també a partir d'establir quines polítiques i programes duts a terme poden vincular-se a la implementació de cada ODS¹⁷.

L'inici d'aquest procés d'integració a la Unió Europea es situa el 22 de novembre de 2016 quan aquesta va fer pública quina seria la seva estratègia i quines les seves prioritats per assolir el desenvolupament sostenible a Europa i arreu del món¹⁸, establint dues línies de treball. En primer lloc, a curt termini es va decidir integrar els ODS en el marc de les polítiques i les iniciatives de la UE i de les prioritats de la Comissió Europea. Per a fer-ho, abans calia avaluar la situació de la UE respecte de les matèries recollides en els ODS, per així poder identificar els reptes i les preocupacions més rellevants en aquest sentit. Posteriorment, la Comissió es comprometia a realitzar un monitoreig, a través d'un marc d'indicadors i d'informes anuals sobre el progrés de la UE en matèria d'assoliment i implementació de l'Agenda 2030. En segon lloc, es va acordar iniciar, a partir de 2020¹⁹, una visió a llarg termini sobre com adreçar la sostenibilitat a la UE des d'una perspectiva holística. L'objectiu de la Comissió era que els ODS formessin part del funcionament de les institucions europees perquè aquests facilitarien la combinació de les visions econòmiques, socials i ambientals a l'hora de decidir i dissenyar polítiques. Al mateix temps, també deixaria més llibertat als Estats Membres, així com les autoritats locals i regionals, per decidir com ajustarien internament els ODS.

En paral·lel, aquesta nova estratègia també es va enfocar cap a l'exterior, amb la promoció del desenvolupament sostenible global en cooperació amb altres socis. Per exemple, l'any 2017 la UE va crear una plataforma amb diferents actors públics i privats²⁰ per tal que l'assessoressin en la implementació dels ODS i per a intercanviar millors pràctiques en diferents sectors i àmbit territorials.

---

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals_en

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/political-guidelines-next-commission_en_0.pdf

¹⁷ https://ec.europa.eu/sustainable-development/goal1_en

¹⁸ https://ec.europa.eu/environment/sustainable-development/SDGs/implementation/index_en.htm

¹⁹ De moment no s'ha publicat, atès que moltes de les fites internes de la UE finalitzen l'any 2020, i que aquesta nova visió comprendrà els anys posteriors.

²⁰ https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/multi-stakeholder-platform-sdgs_en

Un segon pas en el procés d'integració es situa el 7 de juny de 2017 quan el Parlament Europeu, el Consell de la UE i la Comissió Europea van aprovar una declaració conjunta sobre el nou consens europeu en matèria de desenvolupament²¹. L'objectiu era proveir la UE d'un marc comú per a les polítiques de desenvolupament, que seria aplicat tant per les institucions europees com pels Estats Membres, i guiaria l'acció d'aquests respecte a la cooperació amb altres països. D'aquesta manera, es va concretar que la implementació de l'Agenda 2030 requeria que els Estats Membres despleguessin estratègies nacionals integrals de desenvolupament sostenible basades en els ODS i les seves interrelacions, a revisar l'any 2024. Així les accions de la UE i els Estats anirien totalment en consonància amb les principals preocupacions de l'Agenda 2030: la població, el planeta, la prosperitat, la pau i l'associació.

Un aspecte essencial d'aquesta declaració conjunta va ser que els Estats es comprometien a adaptar progressivament els seus sistemes d'informació en matèria de cooperació al desenvolupament per tal que fossin coherents amb els processos i indicadors de seguiment de l'Agenda 2030. Gràcies a això es podria mesurar el progrés o retrocés de cada país, es podrien comparar entre ells i en darrer terme presentar els resultats globals europeus de forma més harmonitzada. Per tant, també implicava que podria efectuar-se una millor rendició de comptes sobre l'efectivitat de les accions preses, augmentant la transparència cap a la ciutadania.

Pel que fa a la UE, la responsabilitat de realitzar el seguiment del progrés dels ODS va ser encarregada a Eurostat, l'oficina estadística de la UE. Com a primer pas, aquesta va adaptar les fites i els indicadors de la ONU a la realitat socioeconòmica dels països europeus per tal que els resultats fossin més acurats i fiables. El resultat és un sistema de mètriques propi format per 100 indicadors ODS europeus^{22, 23} en què cadascun dels 17 ODS conté entre 5 i 6 indicadors.

Llevat d'alguna excepció, aquests indicadors emanen d'altres ja existents per monitorar polítiques europees de llarg termini, com ara: els indicadors Europa 2020, els del Pla Estratègic 2016-2020 (les 10 prioritats de la Comissió) i els principals indicadors del Marcador Social del Pilar Europeu del Dret Social. El criteri per seleccionar aquests indicadors són la rellevància per a la UE, la disponibilitat de dades recents a tots els països i la qualitat d'aquestes. En el cas d'existir objectius europeus vinculats amb els indicadors, com els objectius Europa 2020, aquests s'han establert com a fita. Això s'aplica a 16 dels 100 indicadors, sobretot per les àrees de clima, consum d'energia, educació, pobresa i ocupació²⁴. En cas de no existir, es mesura el sentit del progrés de l'indicador. Naturalment, aquelles fites dels ODS que facin referència a països en vies de desenvolupament no es contemplen.

En paral·lel, el recull d'aquests indicadors des de 2017 ha permès que Eurostat pugui publicar anualment l'estat d'assoliment dels ODS a la UE²⁵. Així, en l'informe de 2017²⁶ va detallar que en els darrers cinc anys la UE havia experimentat un progrés desigual en gairebé tots els objectius mentre que en algunes àrees havia retrocedit. La millora significativa s'havia produït en els ODS 7: "Energia neta i assequible"; ODS 12: "Consum i producció responsables"; ODS 15: "Vida terrestre"; ODS 11:

---

²¹ https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf

²² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/indicators>

²³ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/8461633/KS-04-17-780-EN-N.pdf/f7694981-6190-46fb-99d6-d092ce04083f>

²⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/website/sdg/sdg_key/sdg_key_2020/img/target_indicators_en.pdf

²⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/11011074/KS-02-20-202-EN-N.pdf/334a8cfe-636a-bb8a-294a-73a052882f7f>

²⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/8461633/KS-04-17-780-EN-N.pdf/f7694981-6190-46fb-99d6-d092ce04083f>

“Ciutats i comunitats sostenibles”; ODS 3: “Salut i benestar”. En canvi, un progrés més moderat s’havia identificat en els ODS 4: “Educació de qualitat”; ODS 17: “Aliança pels objectius”; ODS 9: “Indústria, innovació i infraestructures”; ODS 5: “Igualtat de gènere”; ODS 8: “Treball digne i creixement econòmic”, ODS 1: “Fi de la pobresa”; ODS 2: “Fam zero”; ODS 10: “Reducció de les desigualtats”. Els ODS restants no van poder-se calcular degut a la falta de dades.

En l’informe de 2020²⁷ es manté la tendència de 2017 tot i que s’esmenta el possible impacte negatiu que podrà tenir la pandèmia del COVID-19. Es progressa molt en l’ODS 16: “Pau, Justícia i institucions inclusives”, seguit per una bona millora en l’ODS 1 i ODS 3, que al seu torn han afavorit una millora de la qualitat de vida a les ciutats i les comunitats (ODS 11). La recuperació econòmica d’aquests últims anys també millora l’estat de l’ODS 8 i l’ODS 2. De manera igual, l’ODS 4, l’ODS 17 i l’ODS 10 registren un progrés lent, com a reflex de la creixent divisió entre ciutadans europeus i ciutadans de fora de la UE en matèria de pobresa i desocupació. Per contra, els indicadors relatius a aspectes mediambientals i sostenibles tenen una evolució més aviat negativa. L’ODS 7, l’ODS 13: “Acció climàtica” i l’ODS 12 varien de manera incipient, mentre que l’ODS 15 segueix amenaçat per la pressió humana. Tampoc progressa l’ODS 5, observant-se un eixamplament de la bretxa educacional i laboral entre homes i dones. Finalment, ni l’ODS 6: “Aigua neta i sanejament” ni l’ODS 14: “Vida submarina” s’han pogut calcular degut a la falta de dades.

European Spatial Planning Observation Network (ESPON)

Més enllà de la tasca d’Eurostat, la Unió Europea també es nodreix d’altres mecanismes d’assessorament i recolzament per la implementació de polítiques. Un d’aquests és el programa de recerca ESPON, finançat per la UE per temes de desenvolupament territorial a Europa. Aquest produeix tendències territorials en temes econòmics, socials i ambientals amb la intenció d’identificar els potencials de les regions, les ciutats i territoris així com els reptes econòmics que afronten²⁸.

Concretament, l’any 2019 ESPON va iniciar un projecte de localització dels ODS per a les regions de la Unió Europea²⁹, amb l’objectiu de facilitar, a través de la seva pàgina web, els indicadors i les eines més apropiades i efectives als governs regionals i locals. Amb aquestes els governs podrien avaluar de manera força senzilla i ràpida el progrés en l’assoliment dels ODS. A més, com que s’inclourien totes les regions de la UE, aquestes podrien comparar-se entre elles i compartir bones pràctiques. Fins el moment s’han produït 64 indicadors que s’ajusten a l’àmbit territorial NUTS 2 (que a l’Estat Espanyol són les Comunitats Autònomes), i que permet sobrepassar les dificultats anteriors per obtenir dades comparables i de qualitat per aquest àmbit. Aquests indicadors també s’adeqüen a les fites europees pels ODS, a partir dels objectius d’EUROPA 2020 i altres compromisos europeus. Per exemple, per l’ODS 4 “Educació de Qualitat” es transforma la fita poc concisa de l’ONU (“Per a 2030 augmentar substancialment el nombre de joves i persones adultes que tenen les competències

²⁷ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/11011074/KS-02-20-202-EN-N.pdf/334a8cfe-636a-bb8a-294a-73a052882f7f>

²⁸ <https://www.espon.eu/programme/espon/espon-2020-cooperation-programme>

²⁹ <https://www.espon.eu/localise-SDG>

necessàries [...]”) a “Per a 2030, aconseguir una taxa d’ocupació del 75% per als joves que ja no formen part del sistema educatiu”.

La Fundació Catalunya Europa participa d’aquest projecte d’ESPON.

2.2. Generalitat de Catalunya

El compromís de Catalunya amb el desenvolupament sostenible va accelerar-se després del seu paper actiu en la declaració de l’Agenda 2030 de les Nacions Unides l’any 2015. Un any després, es va aprovar el Pla de Govern de la XI Legislatura i en aquest es van acordar per primer cop dues qüestions relatives als ODS. Per un costat, l’elaboració d’un Pla Nacional d’Objectius de Desenvolupament Sostenible, amb l’objectiu d’implementar l’Agenda 2030 a Catalunya. Per l’altre costat, l’elaboració d’un sistema integral de fites i indicadors lligats als ODS i aplicables al context català. L’establiment d’aquestes qüestions com a prioritàries per l’agenda de la Generalitat s’explicava pel paper que s’atorga al Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS). L’òrgan és l’encarregat d’assessorar el Govern de Catalunya i analitzar les seves polítiques en l’àmbit de la sostenibilitat, tasca que desenvolupa des de 1998 a través de la consulta i la participació d’experts i de la societat civil.

L’any 2016 el CADS va aprovar l’elaboració de l’informe “L’Agenda 2030: Transformar Catalunya, millorar el món”³⁰, amb l’objectiu d’identificar els reptes estratègics que Catalunya presentava en 16 dels 17 ODS (El 17è objectiu no s’analitza “pel seu caràcter marcadament instrumental”). Aquest volia servir com a document base per a la posterior elaboració, per part del Govern, del Pla Nacional per a l’aplicació de l’Agenda 2030 al país. Concretament, mostrava com era de necessari adaptar certes fites de Nacions Unides que no s’ajustaven a la realitat catalana. Per exemple, en l’ODS 2: “Fam zero” la fita 2.1. és “posar fi a la fam i assegurar l’accés de totes les persones, en particular de les persones pobres i en situacions vulnerables, inclosos els lactants, a una alimentació sana, nutritiva i suficient durant tot l’any”. Segons l’informe, a Catalunya no hi havia problemes greus de desnutrició però sí que es podien trobar casos de malnutrició, tractada a la fita 2.2. Això és que, com a molts països desenvolupats, també hi ha un problema d’excés de pes de la població. Per tant, els esforços de contextualització dels ODS resulten claus per a que l’agenda esdevingui rellevant arreu. Tanmateix, la problemàtica que es deriva d’aquesta contextualització és la pèrdua de comparabilitat entre països, regions i ciutats en l’assoliment dels ODS.

Més endavant, el maig de 2019 el Govern de la Generalitat, amb ajuda del CADS, va iniciar un procés participatiu per elaborar l’Acord Nacional per a l’Agenda 2030 a Catalunya³¹. Hi van participar actors públics i privats fortament implicats i compromesos amb l’assoliment dels ODS a Catalunya, amb l’objectiu d’aportar una visió transversal i una voluntat transformadora. En va resultar una primera aproximació compartida sobre com contribuir a avançar en l’assoliment dels ODS, que definia els rols i els compromisos que havien d’adquirir els diferents agents de Catalunya (sector públic; àmbit

---

³⁰ http://cads.gencat.cat/ca/Agenda_2030/informe-cads-agenda-2030/

³¹ http://cads.gencat.cat/web/.content/00_agenda_2030/acord_nacional_agenda_2030_a_catalunya.pdf

empresarial, sindica i professional; universitats i centres de recerca; societat civil organitzada i ciutadania) per crear “un futur que no deixi ningú enrere i no superi la capacitat de càrrega de la natura”, i “fer de Catalunya i el món un lloc millor l’any 2030”. Per tal d’incentivar la concreció d’aquests compromisos també es va crear l’Aliança Catalunya 2030³², una gran coalició de país per compartir informació, recursos i bones pràctiques, així com per impulsar iniciatives conjuntes per assolir els ODS.

Seguidament, el 25 de setembre de 2019, i coincidint amb el quart aniversari de l’aprovació de l’Agenda 2030 per les Nacions Unides, la Generalitat va aprovar el “Pla Nacional per a la implementació de l’Agenda 2030 a Catalunya”³³. L’objectiu era la implementació de l’Agenda 2030 a Catalunya, vetllant per l’assoliment dels 17 ODS mitjançant les polítiques públiques impulsades per la Generalitat. El Pla recull 920 compromisos perquè alguns d’ells estan inclosos en diversos ODS o en més d’una fita del mateix ODS, reflectint la transversalitat de l’Agenda 2030 de Nacions Unides i del propi pla. La majoria d’aquests tenen una dimensió interna (810) perquè s’orienten a Catalunya, però també n’hi ha d’altres amb repercussions globals (110) que refermen el compromís de Catalunya amb la comunitat internacional. La coherència del pla rau en què vincula les fites de l’Agenda 2030 de Nacions Unides amb la planificació i la normativa vigent, el Pla de Govern i els plans departamentals i, properament, l’Agenda Urbana de Catalunya (actualment en fase d’elaboració). A més, es concep com un instrument dinàmic, subjecte a la millora constant. Per a això, s’obriran canals de participació d’experts i dels actors de la societat civil mitjançant els òrgans de participació i consulta de la Generalitat de Catalunya, Aquests podran fer aportacions i esmenes que seran lliurades als òrgans d’impuls i coordinació del Pla. Amb aquesta informació, aquests mateixos faran revisions anuals per mantenir-lo actualitzat fins el 2030³⁴.

Finalment, l’any 2020 la Generalitat ha començat a posar en marxa el Pla Nacional a través de dues accions que faciliten el seguiment i l’avaluació de l’assoliment dels ODS a Catalunya. La primera ha estat alinear els pressupostos de 2020 a l’Agenda 2030³⁵. És a dir, que els eixos estratègics que l’estructuren emanen dels reptes establerts en els ODS: qualitat institucional i serveis públics; reducció de les desigualtats socials, de gènere i territorials; coneixement, innovació i dinamització econòmica; horitzó zero emissions i residus. Els pressupostos detallen les polítiques, els programes i les mesures relacionades amb cada ODS, així com els imports destinats a cobrir-los. Alhora, es vincula cadascun dels ODS a mètriques de benestar com els indicadors de benestar i progrés social (IBPS i EU-SPI)³⁶ d’Idescat i a l’Índex Europeu de Progrés Social³⁷ de la Comissió Europea, amb l’objectiu d’oferir una primera visió de la situació de Catalunya respecte als objectius i les fites de l’Agenda 2030. Per exemple, a l’ODS 10 “Reducció de les desigualtats” es vinculen els indicadors IBPS: “Intensitat de risc de pobresa”, “Privació material severa”, “S80/20”³⁸, “Taxa de risc de

---

³² http://cads.gencat.cat/ca/Agenda_2030/alianca/

³³ http://cads.gencat.cat/ca/Agenda_2030/compromisos-govern-agenda-2030/

³⁴ <https://govern.cat/gov/dos-minuts/377477/pla-nacional-implementacio-agenda-2030-catalunya>

³⁵ http://aplicacions.economia.gencat.cat/wpres/2020/04/dades_interactives.htm

³⁶ <https://www.idescat.cat/pub/?id=indbps>

³⁷ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/social_progress

³⁸ Indicador que mesura la desigualtat a través de ratis entre percentils. S’interpreta com la relació entre la renda mitjana obtinguda pel 20% de població amb la renda més alta (quintil més alt), en relació a la renda mitjana obtinguda pel 20% de la població amb la renda més baixa (quintil més baix).

pobresa”; i d’EU-SPI: “Percentatge de població que declara no poder permetre’s menjar carn o peix cada dos dies”.

La segona acció ha estat la construcció d’un sistema d’indicadors de periodicitat anual per part de l’Institut d’Estadística de Catalunya (Idescat), prenent com a referència els indicadors publicats a Eurostat. S’han presentat el 23 de setembre de 2020³⁹ amb l’objectiu d’anar-los actualitzant i precisant progressivament. Seguint també amb l’exemple de l’ODS 10, Idescat utilitza els següents indicadors: “Producte interior brut harmonitzat per habitant en paritat de poder de compra (PPC)”, “Renda familiar disponible bruta per habitant”, “Bretxa del risc de pobresa”, “Desigualtat de la distribució de la renda”, “Percentatge d’ingressos del 40% de la població amb menys ingressos”, “Sol·licituds d’asil”.

2.3. Les diputacions catalanes

L’Agenda 2030 recull 17 ODS amb caràcter universal perquè impliquen a tots els països independentment del seu nivell de desenvolupament econòmic. També són globals perquè aborden els desafiaments locals, nacionals i transnacionals més urgents. I integrals i inclusius perquè interconnecten totes les dimensions i impliquen tots els nivells de govern i totes les parts interessades en un esforç col·lectiu per al desenvolupament sostenible.

Segons això, la governança multinivell serà la més eficaç per assolir els objectius perquè té en compte les decisions internacionals i nacionals però també la responsabilitat dels governs regionals i locals com a més propers a la ciutadania. De fet, es calcula que el 65% dels ODS només es podran assolir si s’involucra els ens locals (Edgardo Bilsky, 2018)⁴⁰. En aquest sentit, es parla de *localització dels ODS* com aquell procés que té en compte el context subnacional en l’acompliment de l’Agenda. Des de la definició dels objectius, de la incidència i de la sensibilització, passant per la implementació fins a l’ús d’indicadors per a mesurar i avaluar el procés. Una oportunitat per a reorientar les prioritats i polítiques locals, i demostrar el rol dels municipis en la reducció de desigualtats i en l’assoliment dels ODS a nivell nacional i global⁴¹.

Per això, en aquest subapartat s’analitza l’esforç d’integració i seguiment de l’assoliment dels ODS per part de la Diputació de Barcelona i de Girona, i l’Ajuntament de Barcelona.

Diputació de Barcelona

La Diputació de Barcelona (DIBA) és una institució supralocal que engloba aproximadament el 75% de la població de Catalunya en 311 municipis. La seva raó de ser és la garantia del benestar de la ciutadania, a través de la provisió d’ajuda i suport tècnic, econòmic i tecnològic als governs locals per tal que puguin desenvolupar els serveis necessaris. És per això que el seu compromís amb els ODS és molt ferm. Per un costat, treballa a nivell internacional per a que es reconeguin els governs

---

³⁹ <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ods>

⁴⁰

https://www.diba.cat/documents/228621/74292506/20180607_Resum+executiu+SD+ODS+ambit+local_def+%282%29.pdf/8ba718a3-10d0-4168-928e-b9a144825477

⁴¹ <https://www.diba.cat/web/ods/localitzant-els-ods>

locals i regionals com a actors clau en l'esfera internacional. Per l'altre costat, s'adhereix al compromís de Bogotà, mitjançant el qual s'aposta perquè els governs locals se situïn al centre del procés polític en favor del desenvolupament sostenible.

En aquest sentit, des de 2016 ha treballat una estratègia d'implementació dels ODS integral que engloba diversos nivells. Coordinada des del Servei d'Agenda 2030 i Participació, l'objectiu d'aquesta és el desplegament de l'Agenda 2030 com a marc estratègic de l'acció de la DIBA i del món local, oferint als ajuntaments el suport necessari per a la seva localització. Concretament, el procés a la DIBA s'ha fet amb quatre mecanismes. El primer, l'alineament del Pla de Mandat 2016-2019⁴², que va permetre identificar projectes estratègics i detectar la incidència directa en diversos ODS. També volia servir per definir un full de ruta i la metodologia de base per a poder dur a terme l'alineament del següent Pla de mandat. El segon, l'elaboració del "Pla Estratègic de Relacions Internacionals de la DIBA 2017-2020"⁴³, on es va recollir el compromís amb els ODS i la seva localització, a partir de capitalitzar el coneixement i compartir les experiències d'implementació de l'Agenda 2030. El tercer, reunions amb referents tècnics de les diferents àrees de la DIBA per sensibilitzar en matèria d'Agenda 2030 i formar sobre la contribució que hi poden fer des del seu àmbit de treball. I el quart, campanyes de sensibilització i divulgació interna.

A nivell local, el procés de localització dels ODS i la integració d'aquests en el seu cicle polític i de gestió s'ha fet de tres maneres. El primer, el Catàleg de Serveis⁴⁴ ofereix un recurs econòmic, tècnic i institucional específic per impulsar als municipis l'alineament de les polítiques municipals als ODS. El segon, la realització d'accions de Formació i Sensibilització en ODS, com espais de creació de coneixement i cooperació intermunicipal en la localització dels ODS. I El tercer, la campanya comunicativa externa 2018-2019 amb l'objectiu de difondre els valors de l'Agenda 2030 a la ciutadania.

Més enllà d'aquests, a través de la seva pàgina web⁴⁵ la DIBA ofereix als municipis, la ciutadania i altres actors interessats un desplegable interactiu que permet visualitzar exemples de localització dels ODS als municipis de la demarcació de Barcelona. La cerca es pot fer segons els 17 ODS o segons els municipis que han seguit una estratègia integral d'alineament de les polítiques locals amb l'Agenda 2030, com és el cas de Terrassa, Granollers, Mataró, l'Hospitalet de Llobregat, Barcelona, entre d'altres.

Complementàriament, es destaca l'apartat sobre la implementació, el monitoratge i l'avaluació. Per fer una bona implementació detalla els següents passos: establir prioritats relacionades amb els ODS basades en el context local, les necessitats i els recursos; identificar i crear vincles amb les estratègies dels ODS nacionals; identificar les accions i els recursos necessaris per a implementar les àrees prioritàries dels ODS; elaborar un pla d'ODS *ad hoc* per al territori o alinear els plans existents amb els ODS; establir marcs de governança local per a donar suport la implementació dels ODS involucrant-hi els actors locals a fi que se n'apropriïn; mobilitzar recursos humans, tècnics i financers

---

⁴² <https://www.diba.cat/web/pla-de-mandat>

⁴³ <https://www.diba.cat/documents/228621/157521101/Pla+estrat%C3%A8gic+de+relacions+internacionals+E-LLIBRE+OK.pdf/f7010864-29f3-4302-aba2-7a93fc185ec5>

⁴⁴ El catàleg de serveis és el principal instrument de que disposa la Diputació per donar suport per als ens locals de la demarcació de Barcelona.

⁴⁵ <https://www.diba.cat/web/ods/localitzant-els-ods>

locals i internacionals, incloent-hi la reassignació de recursos propis, la col·laboració amb universitats i altres actors interessats, l'intercanvi d'experiències, l'ampliació de serveis, el desenvolupament de programes de capacitació, etc.

Pel que fa al procés de monitoratge i avaluació de l'assoliment dels ODS a nivell local i regional, s'encoratja els diferents municipis a prendre com a referència els 232 indicadors proposats per les Nacions Unides⁴⁶. No obstant, l'esforç de localització exigeix, necessàriament, que amb aquests indicadors de referència se'n desenvolupin d'altres específics per al context de cada territori, i s'acompanyi d'altres mecanismes adequats de dades estadístiques i d'informació. En aquest sentit, a la seva pàgina web⁴⁷ posa a disposició dels municipis diferents tipus de serveis i recursos que poden ajudar-los, com l'Assistència en l'alineament de les polítiques locals amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible⁴⁸. Aquest és un servei d'assessorament als ens locals i els consells comarcals que va des de l'elaboració d'un pla de diagnosi fins al disseny d'indicadors per a la monitorització i avaluació del grau d'alineament dels ODS.

S'observa, per tant, que durant aquests darrers quatre anys la DIBA ha dut a terme un procés molt exhaustiu per integrar els ODS en les polítiques públiques pròpies així com les dels municipis que en formen part. Una tasca que implica identificar reptes o polítiques que s'haurien de prioritzar en funció del context, i també, a nivell general, les directrius que s'haurien de seguir per treballar-los. L'exemple més recent és la identificació que fan de la pandèmia COVID-19⁴⁹ com a punt d'inflexió en l'Agenda 2030. Sent conscients que els ODS hauran de redefinir-se en les seves prioritats i fites més immediates per tal d'ajustar-se al context que es deriva d'aquesta crisi, la DIBA ha volgut ser pionera en aquest sentit. Per això ha adaptat la informació inclosa en l'informe de les Nacions Unides *Responding to the socio-economic impacts of COVID-19*⁵⁰ a la realitat local que experimenten els municipis de Catalunya, a través de la següent infografia (Figura 5). Aquesta permet saber com l'actual situació ha afectat a les persones en aquests 17 ODS, i al mateix temps orienta a les administracions locals en les respostes que poden donar.

En darrer punt, paral·lelament a les accions internes, la DIBA també ha bolcat part dels seus esforços en la localització dels ODS fora del seu territori d'actuació, amb l'objectiu de contribuir a l'ODS 17. Ha participat en espais d'incidència per a què es reconegui el rol dels governs locals i regionals en l'assoliment dels ODS. Ha promocionat iniciatives de capacitació per als governs locals en la localització dels ODS a nivell internacional. I ha donat suport a iniciatives o projectes que impulsin la localització dels ODS a les agendes globals, com ara la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP), Ciutats i Governos Locals Units (CGLU) o la Global Taskforce of Local and Regional Governments.

---

⁴⁶ https://unstats.un.org/sdgs/indicators/Global%20Indicator%20Framework%20after%202020%20review_Spa.pdf

⁴⁷ <https://www.diba.cat/es/web/ods/manuals-i-guies>

⁴⁸ <https://catalegdeserveis-cercador.diba.cat/fitxa?id=20034>

⁴⁹ <https://www.diba.cat/web/ods>

⁵⁰ <https://unsdg.un.org/sites/default/files/2020-03/SG-Report-Socio-Economic-Impact-of-Covid19.pdf>

Figura 5. Impacte de la COVID-19 en l'Agenda 2030 en l'àmbit global

Font: Diputació de Barcelona

Diputació de Girona

La vinculació de la Diputació de Girona amb l'Agenda 2030 i els ODS comença a gestar-se a principis de 2020, amb l'aprovació del Pla de Mandat 2020-2023⁵¹. Amb la voluntat de servir de full de ruta per l'ens durant els propers quatre anys, es declara que anualment es dugui a terme un seguiment i una revisió del contingut d'aquest, a partir de set eixos principals. Aquests es despleguen coordinadament amb altres plans transversals de la Diputació, i el seu objectiu és que els desenvolupin les diferents àrees i departaments de la Diputació a través d'actuacions concretes, d'objectius estratègics i específics, del calendari i dels corresponents indicadors de seguiment, que van lligats als eixos. La seva rellevància rau en què el darrer eix es vincula a l'establiment d'una planificació estratègica de la Diputació de Girona i tots els seus serveis i objectius, en consonància amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i l'Agenda 2030. És a dir, el compromís que els ODS siguin el marc comú i estratègic de totes les polítiques que es desenvolupin.

Per tal que aquest procés d'integració es dugui a terme de manera satisfactòria, el 21 de gener d'aquest 2020 la Diputació de Girona crea el Servei de Desenvolupament Sostenible⁵². La seva perspectiva serà transversal, englobant totes les àrees de la corporació en aquesta visió verda, socialment justa i respectuosa amb les persones i l'entorn. És aquest mateix el que encarrega a una consultora la tasca d'alineament de totes les àrees de la diputació amb els ODS, així com l'establiment d'indicadors de seguiment que permetin fiscalitzar el grau d'assoliment dels

⁵¹ <http://www.ddgi.cat/web/nivell/3869/s-/pla-de-mandat-de-la-diputacio-de-girona-2020-2023#punt7>

⁵² <http://www.ddgi.cat/web/noticia/8093/la-diputaci-oacute-de-girona-crea-el-servei-de-desenvolupament-sostenible>

compromisos acordats. Aquesta feina serà presentada per la Diputació a finals d'octubre de 2020, per la qual hem pogut saber que el Pla de Mandat alineat conté 800 accions i 1.000 indicadors per a mesurar-les. Aquests darrers els han extret a partir dels definits per Nacions Unides, i posteriorment els han intentat adaptar a nivell provincial. Actualment han pogut fer-ho amb un 60% dels indicadors, i el 40% restant els agafaran d'altres àrees de la Diputació. Posteriorment, amb la informació que extrauran d'aquests indicadors elaboraran informes de seguiment a través dels quals poder rendir comptes sobre l'estat de l'assoliment dels ODS a la demarcació. Val a dir, però, que la primera aproximació de la situació de la demarcació de Girona respecte dels ODS es pot considerar a l'informe "Mirando hacia el futuro: Ciudades Sostenibles. Los objetivos de desarrollo sostenible en 100 ciudades españolas"⁵³ de la *Red Española de Desarrollo Sostenible* d'octubre de 2018. En aquest es va analitzar l'estat dels ODS a 100 ciutats espanyoles, entre les quals es mostrava Girona amb dades que en la majoria dels casos provenien d'indicadors d'àmbit provincial.

En paral·lel, la Diputació també ha creat la "Setmana dels ODS" amb l'objectiu de donar el tret de sortida als ODS a la demarcació de Girona. Prevista que se celebri a principis de novembre, s'estructura principalment al voltant de quatre objectius. El primer, presentar i difondre els compromisos a assolir mitjançant aquesta tasca d'alineament. El segon, iniciar un període de formacions internes a la Diputació, des dels càrrecs polítics i responsables d'àrees passant pels càrrecs tècnics fins els càrrecs administratius i de serveis. El tercer, la creació i la signatura d'un manifest amb les capitals de les comarques gironines que serveixi com a signatura simbòlica d'adhesió d'aquest municipis als ODS, als que posteriorment també s'hi afegirien els Consells Comarcals i els municipis més petits. I el quart, engegar una línia de subvenció per ajudar els municipis a alinear els seus pressupostos i polítiques.

Figura 6. Relació entre les línies de treball de Dipsalut per l'any 2020 i el seu impacte en ODS concrets

Font: Dipsalut

⁵³ <http://reds-sdsn.es/wp-content/uploads/2018/10/Informe-urbano-REDS-ODS-2018-parte-I.pdf>

En aquest procés comptarà amb el recolzament d'altres administracions públiques com la Generalitat de Catalunya, a través del CADS. El 21 de febrer la Diputació es va adherir a l'Acord Nacional per a l'Agenda 2030 a Catalunya, mostrant el seu compromís perquè la demarcació mantingui l'equilibri en els àmbits social, ambiental i econòmic. També s'hi va adherir el seu Departament de Salut (Dipsalut), que destaca per ser pioner en la implantació de l'Agenda 2030 en l'àmbit de la salut pública local. Segons la seva presidenta, Maria Puig, s'ha treballat en baixar sobre el terreny els ODS per tal d'incorporar-los als programes que es duen a terme. De fet, l'organisme ja va començar a treballar-hi el 2016 i va incloure els ODS al catàleg de serveis a finals del 2018, conscients que per millorar la salut i el benestar de la ciutadania de la demarcació calia comprometre's amb aquests reptes. A més, el 2017 ja va alinear els Plans Municipals de Salut amb els ODS, a partir de treballar amb els municipis i les administracions per establir les diferents estratègies que permetrien assolir aquests objectius des del territori. Finalment, aquest any 2020 publica l'informe sobre el Catàleg de Serveis⁵⁴, en què inclou l'impacte de les diferents àrees de treball establertes sobre els ODS (Figura 6). De la mateixa manera, amb l'objectiu d'oferir serveis que estiguin alineats amb els ODS i l'Agenda 2030, també es crea l'Observatori de Determinants Socials i Desigualtats en Salut i Benestar. A través d'aquest, els municipis i les comarques podran mesurar les desigualtats, com aquestes afecten a la salut, i així disposar de dades que permetin dissenyar polítiques i accions per reduir-les. És a dir, l'eina ha de poder proporcionar al món local informació valuosa per intervenir de manera efectiva.

2.4. L'Ajuntament de Barcelona

La implicació de l'Ajuntament de Barcelona en l'impuls de l'Agenda 2030 ha significat un reforç de la trajectòria consolidada de la ciutat en favor del desenvolupament de les comunitats, tant pel que fa a planificació estratègica participativa com per la seva vocació internacionalista. Per aquest motiu, la ciutat ha estat capdavantera en la implementació de polítiques públiques relacionades amb el desenvolupament, com ara l'educació (amb el paradigma de la Ciutat Educadora), la promoció econòmica i laboral (amb el paper de Barcelona Activa), el desenvolupament cultural (amb l'Agenda 21), la igualtat de gènere (amb els plans municipals d'igualtat i la creació del departament de Transversalitat de gènere), la mobilitat sostenible, entre d'altres. Fruit d'aquest treball, l'Ajuntament ja disposa d'un ventall d'instruments de planificació que defineixen l'estratègia de cada sector d'activitat. Al mateix temps, la missió i els objectius d'aquests instruments són coherents amb l'Agenda 2030 i els 17 ODS.

El full de ruta que l'Ajuntament de Barcelona segueix en relació a la integració dels ODS va ser presentat al Plenari del Consell Municipal el 29 de març de 2019. Mitjançant "L'Informe sobre localització dels Objectius de Desenvolupament Sostenible 2030 a Barcelona"⁵⁵, es va detallar que assumir l'Agenda 2030 com a pròpia requeria de cinc línies d'acció: l'acord polític, l'eficàcia tècnica-administrativa, la participació ciutadana, la col·laboració entre actors i el lideratge municipalista. La primera es basa en l'articulació orgànica, i inclou la creació d'un òrgan executiu (Comissionat

---

⁵⁴ <https://www.dipsalut.cat/upload/documents/2019/11/20/cataleg-dipsalut-2020-baixa.pdf>

⁵⁵ <https://www.diba.cat/web/ods/barcelona>

d'Agenda 2030), un òrgan de debat (Comissió informativa), una comissió transversal amb els diferents representats de les àrees de l'Ajuntament, i la dotació d'espais de comunicació i formació.

La segona, l'alineació de les polítiques municipals amb l'Agenda 2030, fent un diàleg crític amb instruments de planificació ja vigents i prenent-ho en consideració pels futurs, com el Pla d'Actuació Municipal. Pel que fa als ja vigents, en aquest informe es van presentar els principals instruments i la seva relació amb els 17 ODS: el Compromís Ciutadà per a la Sostenibilitat 2012-2022, amb arrels en l'Agenda 21 local dels anys 90; l'Estratègia d'inclusió i reducció de les desigualtats 2017-2027, que renova l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva creat l'any 2005; el Pla per a la Justícia de Gènere 2016-2020; i el Pla Director de Cooperació per a la Justícia Global de Barcelona 2018-2021. En darrer terme, també inclouen el PAM 2016-2019 i altres 90 mesures ja en marxa que cobreixen algun dels ODS.

La tercera, el seguiment i la rendició de comptes a través d'un informe específic anual que inclourà també un sistema d'indicadors que permeti mesurar el grau d'avenç de la ciutat respecte als ODS, i amb visió comparada amb altres ciutats. La quarta, la promoció de la implicació social i de la participació ciutadana a l'entorn dels ODS, com ara a través de l'escola, de la cultura i dels mitjans de comunicació. I la cinquena, el lideratge municipalista per tal que les institucions col·laborin amb les ciutats en la implementació dels ODS, sense escatimar en les seves competències ni els recursos necessaris per a fer-ho possible.

Sobre el seguiment i la rendició de comptes l'Ajuntament va explicar l'aplicació de tres sistemes. El primer, la realització d'un informe anual en què s'avaluarien indicadors socials, econòmics i institucionals⁵⁶ amb els quals poder mesurar l'avenç i alhora comparar-lo amb altres ciutats. Aquests indicadors ja existeixen i es troben totalment relacionats amb els 17 ODS, tot i que no per tots ells s'inclouen el mateix nombre d'indicadors. La tria d'aquests no es va fer sobre els que teòricament serien més adequats, sinó aquells que semblaven més adequats i disponibles de tota l'oferta possible. Aquesta proposta d'indicadors té com a punt de partida l'anàlisi en profunditat de l'informe publicat per la *Red Española de Desarrollo Sostenible* (nombrat anteriorment) en què es proposaven 85 indicadors comparables per a les ciutats d'Espanya, distribuïts entre els 17 ODS. Identificant alguns errors en aquesta primera aproximació, l'Ajuntament també va voler nodrir-se d'altres treballs que defineixen i calculen indicadors ODS en altres països, així com documents d'altres organismes.

Un segon sistema de seguiment era l'avaluació quadriennal de resultats, durant el primer trimestre dels anys 2023, 2027 i 2031. Amb aquesta es pretenia abordar una revisió més general de l'eficàcia dels indicadors proposats així com de l'eficiència del sistema de governança implementat. I, finalment, el tercer sistema de seguiment eren les avaluacions més profundes sobre serveis, programes i projectes específics considerats d'especial rellevància per a l'assoliment dels ODS.

Crear un sistema propi d'indicadors a escala local com a mètode de seguiment es troba en la línia de reclamar el paper internacional dels municipis, ja que a partir d'aquests es podrà comparar l'estat de la qüestió entre les diferents regions del món. I tot i que des de molts punts i, en especial des de

---

⁵⁶ Vegeu Annex 5, pàgines 156-181.

Barcelona, s'hagi avançat molt en aquesta direcció, la situació actual és encara molt primerenca perquè les ciutats segueixen depenent molt dels indicadors proveïts o validats pels respectius sistemes nacionals d'estadística. A més, dels 232 indicadors que Nacions Unides va dissenyar, i que l'Institut Nacional d'Estadística va completant progressivament des de 2018, n'hi ha que no tenen sentit en l'àmbit local o que no estan disponibles.

En aquest sentit, l'Ajuntament de Barcelona disposa d'estructures i recursos paral·lels per poder mesurar el progrés en matèria d'ODS, com és: L'Observatori Municipal de Dades (OMD), altres observatoris i unitats d'anàlisi de les diverses àrees municipals, etc. Així, en el Pla de Mandat 2019-2023 l'avaluació de l'Agenda 2030 i els ODS haurà d'estar present en els plans d'acció de les unitats de recerca.

Amb totes aquestes actuacions esmentades es deriva que l'Ajuntament de Barcelona emprèn un canvi de perspectiva, passant d'identificar com els ODS s'ajusten a actuacions ja implementades i en curs, a prendre'ls en consideració com el marc de referència transversal per al disseny dels seus plans i programes futurs. Aquest canvi es veu positiu a l'hora d'arribar a acords amb les diferents formacions polítiques sobre les línies bàsiques que han de regir el model de desenvolupament de la ciutat a mig i llarg termini. Aquest esforç de localització dels ODS, definint polítiques concretes que persegueixin el seu assoliment, exigeix que també es produeixi una veritable i profunda globalització d'aquests. Un requisit sobre el qual Barcelona juga un paper significatiu.

Un exemple d'aquesta nova perspectiva és el pla Focus Infància i Ciutadania 2017-2020, perquè ha incorporat els ODS com un dels marcs fonamentals de referència. En aquest sentit, l'Ajuntament creu que el Programa d'Actuació Municipal (PAM) dels propers tres mandats municipals (2020-2023, 2024-2027, 2028-2031) ha de ser l'espai des del qual es materialitzi aquesta prioritització dels ODS, així com de les diverses fites dins de cada objectiu. Específicament, a mig termini caldrà assolir una vinculació operativa i mesurable entre els ODS, el PAM i els pressupostos, ja que d'aquesta manera augmentarà l'eficàcia i la credibilitat dels treballs de seguiment i avaluació.

Posteriorment, el 10 de juliol de 2019 es va aprovar un Acord de govern pel qual s'incorporava l'Agenda 2030 com una àrea d'activitat més de l'Ajuntament, a través de la Tercera Tinença d'Alcaldia. En el Ple Extraordinari del 30 de setembre el conjunt de grups parlamentaris van aprovar una declaració en favor de l'impuls de l'Agenda 2030. I el 13 d'octubre van nomenar a Miquel Rodríguez com a Comissionat de l'Agenda 2030⁵⁷ amb el comandament d'impulsar la implantació i el seguiment del compliment dels 17 ODS.

Finalment, el 31 de gener de 2020 es va aprovar "l'Estratègia d'impuls de l'Agenda 2030 a la ciutat de Barcelona"⁵⁸, document que deriva del compromís de facilitar espais de participació ciutadana i de tenir en compte les opinions recollides a l'hora de decidir les prioritats de l'Ajuntament en matèria d'ODS. L'Estratègia es desplega en tres línies estructurals: l'Agenda 2030 a l'Ajuntament, l'Agenda 2030 a la ciutat, Barcelona 2030 internacional. Cadascuna d'aquestes es detallen amb els

---

⁵⁷ <https://www.europapress.es/epagro/noticia-miquel-rodriguez-nuevo-comisionado-agenda-2030-ayuntamiento-barcelona-20191013175147.html>

⁵⁸ <https://ajuntament.barcelona.cat/agenda2030/sites/default/files/2020-01/Mesura%20de%20Govern%20Agenda%202030.pdf>

mecanismes que s'empraran per assolir-les. Degut a la irrupció de la pandèmia del COVID-19 només es va poder organitzar la primera sessió, les conclusions de la qual es sintetitzen en un informe⁵⁹.

2.5. Conclusions

Pel que fa a l'esforç d'integració de l'Agenda 2030 a les polítiques públiques, per part de totes les administracions públiques analitzades s'observen dues aproximacions seqüenciades en el temps. En una primera fase, a partir de 2016 i fins aproximadament el 2020, les AAPP han adaptat les seves polítiques prèvies al "llenguatge ODS", és a dir, han assenyalat quins ODS contribueixen a assolir les seves polítiques, però sense modificar les seves polítiques. Per tots els casos, la manera d'abordar aquesta aproximació inicial ha estat a través de declaracions, consensos, informes o adhesions posteriors a algunes d'aquestes opcions. Aquests primers passos són essencials per incorporar la temàtica dins de l'agenda política, i per això es fa una reflexió crítica de la feina feta després de cinc anys. Tanmateix, tot i tractar-se d'un procés que exigeix que sigui lent per tal que es faci bé i resulti efectiu, l'esforç de prioritització i localització dels ODS hauria d'haver-se produït de manera més àgil. Al mateix temps, s'observa que l'evolució d'aquest procés és molt desigual per als diferents nivells de l'administració.

En una segona fase, les administracions públiques recullen el coneixement generat i el consens acordat i transformen aquesta perspectiva inicial en la idea que el que cal a partir d'ara és que tota la feina que es faci ja incorpori des del punt de partida els objectius i les fites marcades en l'Agenda 2030. D'aquesta manera, s'observa la creació i l'establiment de mecanismes polítics concrets per dur a terme el procés d'alineament dels seus departaments i la redefinició de les polítiques amb una òptica transversal. Aquí també s'inclou els avenços en qüestió de monitoratge i avaluació de l'assoliment dels ODS a nivell regional i local, que segueixen sent inicials per a la majoria d'administracions analitzades. En el cas d'Europa, es compta amb una plataforma de diferents actors públics i privats que duren a terme la tasca d'assessorament de la Comissió Europea, així com la feina feta per Eurostat des de 2017. En el cas de Catalunya, l'instrument és el Pla Nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya, de l'any 2019. Un document amb caràcter dinàmic, subjecte a la participació d'experts i d'actors de la societat civil, i coordinat, revisat i actualitzat pels òrgans designats. En el cas de la Diputació de Barcelona, l'òrgan encarregat d'implementar l'estratègia d'integració dels ODS a les polítiques públiques és el Servei d'Agenda 2030 i Participació. I en el cas de la Diputació de Girona, ho és el Servei de Desenvolupament Sostenible. Finalment, a nivell més local, a l'Ajuntament de Barcelona es treballa des del Comissionat per a l'Agenda 2030, que depèn de la Tercera Tinença d'Alcaldia.

Exceptuant el cas d'Europa, per la resta de nivells la presentació i la posada en marxa dels indicadors i dels informes de seguiment del compliment s'ha començat a fer a partir de 2019 i sobretot de 2020. Un nou pas en favor de la integració que resulta més difícil de dur a terme conforme més es baixa en el nivell d'administració, atès que la recollida de les dades que exigeixen els ODS resideix sovint en les regions i els Estats. Per això, és important reconèixer i posar en valor l'esforç que des

---

⁵⁹https://www.decidim.barcelona/processes/PAM2020/f/3734/meetings/2866?component_id=3734&locale=ca&participatory_process_slug=PAM2020

de tots aquests nivells s'està fent en aquesta direcció, i esperar a que progressivament els ODS esdevinguin les ulleres a través de les quals pensar, implementar i avaluar totes les polítiques i iniciatives públiques que sorgeixin.

3. La relació entre SPI i ODS. Anàlisi quantitatiu per a Catalunya i la demarcació de Girona.

Com hem vist al primer capítol i a estudis anteriors de la Fundació Catalunya Europa⁶⁰, l'Índex de Progrés Social és una eina útil per a poder analitzar de forma comparativa el progrés social a les regions europees. Tot i que l'EU-SPI parteix d'un marc conceptual diferent dels ODS (ja que, per exemple, no contempla utilitzar mesures econòmiques), les definicions de progrés social i de desenvolupament sostenible tenen molts punts en comú.

Els ODS no han deixat obsolets l'SPI, atès que presenten diferències significatives en la seva finalitat i construcció. Per exemple, l'EU-SPI ens permet veure com les regions europees transformen el seu progrés econòmic en progrés social de manera més o menys eficient. Així i tot, ambdós marcs conceptuals són complementaris i tenen una part important de coincidència, el que ens permet utilitzar els indicadors i els components de l'EU-SPI per a fer una interpretació i anàlisi de l'assoliment dels ODS i conèixer les causes. L'EU-SPI, en disposar de dades comparables per regions europees, ens pot servir per veure quina és la posició de cadascuna d'elles amb relació a l'assoliment de la majoria dels ODS (no tots, ja que l'SPI no inclourà aquells ODS on s'incorporin indicadors de caràcter monetari o d'input⁶¹).

Al primer capítol hem vist els exemples previs de relació entre l'Índex de Progrés Social i els Objectius de Desenvolupament Sostenible. Al primer apartat d'aquest capítol mostrarem de forma pràctica com es poden utilitzar els components i indicadors de l'EU-SPI per avaluar l'assoliment dels ODS a Catalunya. Al segon apartat utilitzarem el marc conceptual de l'EU-SPI i el seu sistema d'indicadors per a avaluar l'assoliment dels ODS a la demarcació de Girona.

3.1. Anàlisi per a Catalunya. SPI i ODS

En aquest apartat presentem la relació entre l'EU-SPI i els ODS per a Catalunya des d'una doble perspectiva. En **primer lloc** mostrarem com es poden establir **relacions de coincidència entre els components de l'EU-SPI i els Objectius de Desenvolupament Sostenible**, seguint el model proposat pel *Social Progress Imperative*.

En **segon lloc** vincularem els **indicadors de l'EU-SPI amb els indicadors de mesura dels ODS** publicats per Idescat per a Catalunya. Aquesta segona relació es farà **de forma estricta**, és a dir, només inclourem els indicadors que coincideixen de manera exacta entre el sistema d'indicadors de l'EU-SPI i el sistema d'indicadors ODS d'Idescat. Aquests darrers, ja explicats a l'apartat 2, prenen

---

⁶⁰ Abandonament Escolar Prematur i Qualitat de Govern a les regions europees (FCE - 2018) -

https://www.catalunyaeuropa.net/admin/assets/uploads/files/12176-informe_qualitat-de-govern-i-abandonament-escolar-prematur.pdf

La cooperació transfronterera en l'espai europeu com a mecanisme de millora del progrés social (FCE - 2019) -

<https://www.catalunyaeuropa.net/admin/assets/uploads/files/677ac-la-cooperacio-transfronterera-a-girona.pdf>

⁶¹ Aquests són els següents: ODS 9: Indústria, Innovació i infraestructures"; ODS 10: "Reducció de les desigualtats"; ODS 12: "Consum i producció responsables"; ODS 14 " Vida submarina"; ODS 17 "Aliança per aconseguir els objectius"

com a referència els indicadors desenvolupats per la Unió Europea sota el lideratge d'Eurostat l'any 2017, i per tant en comparteixen els seus criteris metodològics.

En l'àmbit temporal, els indicadors de l'EU-SPI es publiquen l'any 2016 però recullen les dades entre els anys 2011 i 2013. Donat que aquests valors poden allunyar-se del context actual, també s'agafen els valors de Catalunya i de la mitjana europea per l'any 2016, podent-se observar d'aquesta manera l'evolució del grau d'assoliment dels objectius. Al desembre de l'any 2020 es realitzarà una actualització de les dades de l'EU-SPI que permetrà tenir una visió més acurada tant del progrés social com de l'assoliment dels ODS.

3.1.1. L'EU-SPI i els ODS a Catalunya: per components

Tal com hem vist al capítol 1, la *Social Progress Imperative Foundation* va publicar un document on s'establien els lligams entre l'SPI i els 17 ODS. A partir d'aquest lligam, l'SPI ens permet obtenir una imatge ràpida de l'avenç en l'assoliment dels ODS, ja que cadascun dels seus components està relacionat amb un o més ODS.

Des de la Fundació Catalunya Europa proposem utilitzar la puntuació que obtenen les regions de la UE en els components de l'EU-SPI⁶² per a tenir una impressió comparada de la situació de les regions europees respecte als ODS. Això no obstant, donat que no existeixen fites agregades per als ODS, no serà possible calcular la distància de les regions per a assolir cadascun dels ODS. A més, el fet que cada component de l'EU-SPI pugui estar relacionat amb més d'un ODS, fa que els resultats puguin anar potencialment en direccions diferents i, que, per tant, s'hagi de ser molt caut a l'hora de relacionar directament els valors de certs components de l'EU-SPI amb l'estat dels ODS corresponents.

Figura 7. La relació entre els components de l'SPI i els 17 ODS

Font: Social Progress Imperative

⁶² <https://www.socialprogress.org/assets/downloads/resources/2018/Contribution-of-SPI-to-2030-Agenda.pdf>

Els components que presenten una coincidència total entre els components de l'EU-SPI i els components dels ODS són els que resulten més fàcils d'interpretar: per exemple, a Catalunya es troba en la posició 250 de 272 en el component **Accés al Coneixement Bàsic**, el que implica que es troba lluny d'assolir l'ODS que hi està relacionat, **l'ODS 4**, Educació de Qualitat. En canvi, Catalunya es troba en la posició 117 de 272 en el component **Salut i Benestar**, el que implica que es troba en una bona posició relativa pel que fa a **l'ODS 3**, també anomenat Salut i Benestar.

A causa de la dificultat d'interpretar la relació entre els components de l'EU-SPI i els ODS, proposem analitzar la relació dels indicadors de l'EU-SPI amb els indicadors utilitzats per Idescat per a realitzar el seguiment de l'assoliment dels ODS a Catalunya.

3.1.2. L'EU-SPI i els ODS a Catalunya: per indicadors

L'objectiu d'aquest apartat es veure fins a quin punt les dades dels indicadors de l'EU-SPI ens poden ajudar a explicar el progrés que Catalunya està fent en matèria d'ODS, utilitzant les dades que ens proporciona Idescat al respecte. Per aconseguir-ho, primer s'establiran quins indicadors EU-SPI i Idescat coincideixen a fi d'entendre de quins ODS podem analitzar-ne directament el progrés. D'aquí s'extreu que si bé no es podrà aconseguir una visió completa i exhaustiva de com s'està progressant en aquests ODS, sí que, com a mínim, s'arribarà a una aproximació a partir de monitorar l'estat de la qüestió d'alguns d'aquests indicadors. El segon pas serà comparar les dades obtingudes per Catalunya a través d'EU-SPI, amb les dades obtingudes per la mitjana de la UE a través d'Idescat i de la millor regió de la UE a través de l'EU-SPI. El tercer pas serà determinar si per aquests indicadors la UE ha establert algun objectiu o fita concreta a complir, per poder elaborar gràficament una síntesi explicativa de la distància de Catalunya respecte de l'assoliment desitjat dels ODS.

En aquest apartat estudiem la relació entre els 50 indicadors que conformen l'EU-SPI i els 62 indicadors que Idescat ha calculat per a realitzar el seguiment de l'assoliment dels ODS a Catalunya. **Veiem com el sistema d'indicadors l'EU-SPI contempla, directament o indirectament, indicadors utilitzats per Idescat per mesurar 11 dels 17 ODS.** Aquests són els ODS 1: "Fi de la pobresa"; ODS 2: "Fam zero"; ODS 3: "Salut i benestar"; ODS 4: "Educació de qualitat"; ODS 5: "Igualtat de gènere"; ODS 6: "Aigua neta i sanejament"; ODS 7: "Energia neta i assequible"; ODS 8: "Treball digne i creixement econòmic"; ODS 11: "Ciutats econòmiques i sostenibles"; ODS 13: "Acció climàtica"; i l'ODS 16: "Pau, justícia i institucions sòlides".

Així, queden exclosos d'observació els ODS 9: "Indústria, innovació i infraestructures"; ODS 10: "Reducció de les desigualtats"; ODS 12: "Consum i producció responsables"; ODS 14: "Vida submarina"; ODS 15: "Vida terrestre" i l'ODS 17: "Aliança pels objectius". Els motius principals són, per un costat, el caràcter marcadament econòmic que presenten alguns ODS i que no contempla l'EU-SPI. I, per l'altre costat, perquè no s'ha pogut establir una relació de coincidència entre alguns indicadors d'EU-SPI i aquells d'Idescat que mesuren aquests ODS concrets.

Pel que fa als ODS que queden coberts directament, aquests són **7 de 17** i s'expliquen perquè hi ha una **coincidència exacta entre 13 dels 62 indicadors d'Idescat amb els indicadors d'EU-SPI**, tal com

podem veure a la Taula 1. A més, dins d'aquesta cobertura hi ha ODS que s'expliquen més d'un indicador, com és el cas de l'ODS 3, l'ODS 4 i l'ODS 11.

En aquest apartat ens centrarem en analitzar els indicadors on veiem una coincidència exacta, ja que ens permet utilitzar les fites que Eurostat i ESPON han establert. En els casos on els indicadors no presentin coincidència exacta, això no es possible, ja que la fita d'Eurostat o ESPON pot fer referència a una mètrica diferent a la que apareix a l'EU-SPI.

Taula 1: L'assoliment dels ODS a Catalunya respecte de la Unió Europea

ODS	Indicadors coincidents	Valor Catalunya 2011-2013 (SPI)	Valor Catalunya 2016	Mitjana UE 2016	Valor Millor Regió UE (2011-2013) SPI	Nom Regió	Valor Fita UE
3	Necessitats mèdiques percebudes com a no ateses	0,32%	0,10%	2,80%	0,06%	Vzhodna Slovenija	0,00%
	Esperança de vida en néixer	82,85	83,6	80,9	84,2	Comunidad de Madrid	84,2
	Població que valora la seva salut com a bona o molt bona	77,11%	77,11%	67,50%	83,20%	Southern and Eastern Ireland	83,20%
4	Abandonament prematur dels	25%	18%	10,60%	2,63%	Praha	10,00%
	Població amb estudis de nivell terciari	33,27%	43,10%	37,80%	61,03%	Inner London	40,00%
	Formació permanent de la població	9,13%	7,40%	10,30%	35,87%	Hovedstaden	15,00%
5	Bretxa ocupacional de gènere	-7,10%	-9,40%	-11,70%	-0,73%	Lietuva	0,00%
7	Població que no pot mantenir la llar escalfada adequadament	7,87%	8,70%	9%	0,67%	Norra Mellansverige	0,00%
8	Població jove que no està ocupada ni cursa estudis ni té formació	20,10%	16,90%	14,50%	3,47%	Praha	
11	Víctimes mortals per accident de trànsit	41,07	43	53	39	Ciudad Autónoma de Melilla	33,5
11	Concentració de contaminació a l'aire per partícules en suspensió <10µm	21,8	21,3	21,9	6,12	Mellersta Norrland	40
	Concentració de contaminació a l'aire per partícules en suspensió <2.5µm	13,7	14,4	14,6	4,63	Mellersta Norrland	18
16	Taxa de mortalitat per homicidi	1,12	0,5	0,7	0	Åland	0,23

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades EU-SPI (2011-2013) i Idescat (2016)

Entrant en les dades, la Taula 1 permet analitzar fins a quin punt Catalunya es troba, respecte de la mitjana europea i respecte de l'objectiu de la Unió Europea, a prop o lluny de l'assoliment d'aquests indicadors, que al seu torn es troben agrupats en aquests 7 ODS. A la primera columna s'inclouen les dades de Catalunya entre els anys 2011 i 2013, extretes de l'EU-SPI ("Valor Catalunya 2011-2013 SPI"). Recuperant la idea de poder comparar l'evolució, a la segona columna s'inclouen les dades de Catalunya de l'any 2016, extretes d'Idescat ("Valor Catalunya 2016"). També d'Idescat s'han extret les dades de la tercera columna, que recull el valor mitjà de la UE en aquests indicadors ("Mitjana UE 2016"). A la quarta i a la cinquena columna s'afegeix la dada i el nom de la regió de la UE que millor es comporta en cadascun dels indicadors, informació que també ens dóna l'EU-SPI per als anys 2011 a 2013 ("Valor Millor Regió UE 2011-2013 SPI", "Nom Regió").

Finalment, a la sisena columna s'afegeix **quina és la fita que la UE ha definit per cadascun dels indicadors, amb l'objectiu de poder mesurar quan lluny s'està del seu assoliment ideal** ("Valor fita UE"). Tal com s'ha explicat en l'apartat 2, Eurostat ha identificat que pels 100 indicadors que la Unió

Europea va definir per avaluar el seu assoliment dels ODS n'hi ha 16⁶³ als quals es pot afegir una fita concreta per mesurar aquest assoliment, obtinguda d'acords i consensos prèviament adoptats en el si de la UE. Per complimentar-ho, també prendrem de referència les fites recollides pel projecte ESPON "*Localising SDGs*", a partir d'aquests consensos previs en el marc de la UE i també de Nacions Unides.

Entrant en l'anàlisi, observem que per la majoria dels indicadors Catalunya progressa el seu assoliment entre els anys 2011-2013 i 2016, i que també en la majoria d'aquests casos té un comportament millor que la mitjana de la UE-27⁶⁴. Els casos que aquests dos criteris són coincidents, i per tant vol dir que estan més a prop d'assolir la fita marcada per la UE, són:

- Els tres indicadors que conformen l'ODS 3 ("Necessitats mèdiques percebudes com a no ateses", "Esperança de vida en néixer", "Població que valora la seva salut com a bona o molt bona")
- El segon indicador de l'ODS 11 ("Concentració de contaminació a l'aire per partícules en suspensió <10µm)
- L'indicador de l'ODS 16 ("Taxa de mortalitat per homicidi").
- L'indicador de l'ODS 4 "Població amb estudis de nivell terciari"),

En canvi, aquells indicadors per als qui s'observa un retrocés respecte a l'any 2013, però que així i tot segueixen estant en millor posició que la mitjana de la UE són:

- L'indicador "Bretxa ocupacional de gènere" de l'ODS 5
- L'indicador "Població que no pot mantenir la llar escalfada adequadament" de l'ODS 7
- El primer i tercer indicador de l'ODS 11 ("Víctimes mortals per accident de trànsit", "Concentració de contaminació a l'aire per partícules en suspensió <2,5µm").

L'indicador "Abandonament prematur dels estudis" de l'ODS 4 i l'indicador "Població jove que no està ocupada ni cursa estudis ni té formació" de l'ODS 8 han millorat la seva situació entre 2011-2013 i 2016, però encara es troben allunyats de la mitjana europea.

Finalment, l'indicador "Formació permanent de la població" de l'ODS 4 és l'únic que no progressa respecte del 2011-2013 i que alhora s'allunya de la mitjana i de la fita de la UE.

Amb aquesta primera aproximació podem ja concloure que en matèria d'assoliment dels ODS entre 2011 i 2016 Catalunya va retrocedir més del que va millorar. A més, també serveix per evidenciar i reforçar certes problemàtiques més estructurals en temes d'educació i formació ja identificades i tractades en estudis previs nostres.

---

⁶³ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/website/sdg/sdg_key/sdg_key_2020/img/target_indicators_en.pdf

⁶⁴ Valors de la columna "Dades per Catalunya" subratllats en negreta.

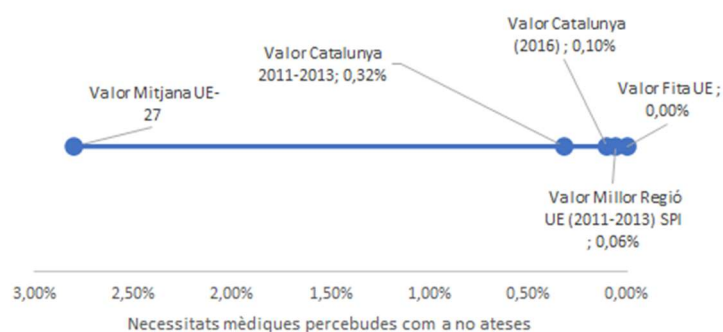
De manera més concreta, amb l'objectiu de poder valorar millor el progrés o retrocés de Catalunya en matèria d'ODS, a continuació es presenten tot un seguit de gràfics per a cadascun dels indicadors. A la dreta de cada gràfic apareix el valor objectiu de la UE, i es presenten a l'esquerra els valors de Catalunya, els de 2011-2013 i els de 2016, i els de la UE, tant la seva mitjana com la seva millor regió. En el cas que els valors de Catalunya o els de la mitjana de la UE ja hagi superat l'objectiu de la UE per 2030, aquest valor o valors apareixeran a la dreta del valor objectiu de la UE. Aquest procés ens facilitarà la comprensió de l'última part d'aquest apartat, dedicada a sintetitzar gràficament tota la informació que conté la taula anteriorment presentada.

Objectiu 3: Salut i Benestar

L'ODS 3 té la intenció de garantir la salut i el benestar per a totes les persones a totes les edats, millorant la salut reproductiva, materna i infantil, posant fi a les epidèmies de les principals malalties transmissibles i reduint les malalties no transmissibles i mentals. L'ODS 3 també fa una crida a la reducció dels factors de risc per a la salut, tant els de comportament com els del medi ambient.

El seguiment de l'ODS 3 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats a l'hora de permetre als ciutadans europeus viure una vida sana, avaluant els determinants de la salut, les causes de mort i l'accés a l'assistència sanitària (Idescat). Mentre l'esperança de vida proporciona una valoració objectiva de quant de temps es pot esperar viure, no mostra si la vida es viu en bona salut. Per tant, els indicadors que proporcionen informació sobre les percepcions dels individus del seu propi benestar s'utilitza per complementar la informació sobre l'esperança de vida (Eurostat⁶⁵).

Gràfic 1: Necessitats mèdiques percebudes com a no ateses

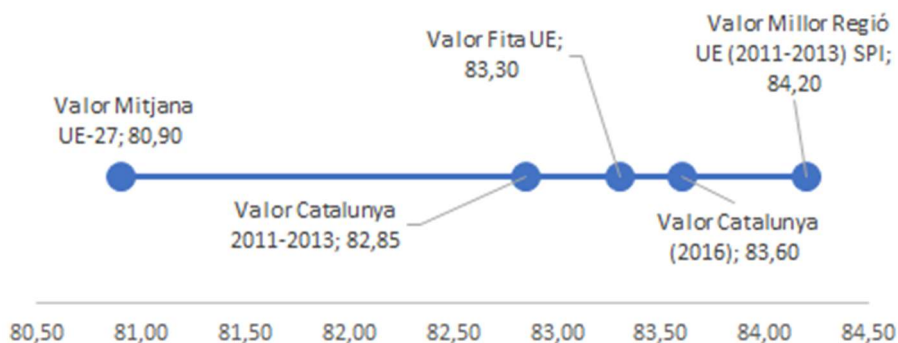
Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

Per aquest indicador s'observa com Catalunya es troba en una posició gairebé d'assoliment respecte de la fita marcada per la UE l'any 2030. Mentre que la mitjana de la UE es troba en un 2,8% de la població que percep com a no ateses les seves necessitats mèdiques, en el cas de Catalunya això es redueix d'un 0,32% entre 2011-2013 a un 0,1% l'any 2016. Si la fita es troba en un 0% de la població

⁶⁵ Sustainable development in the European Union Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context 2020 edition

que no troba les seves necessitats mèdiques com a ateses, això vol dir que Catalunya es troba en una situació de cobertura mèdica gairebé universal. Al mateix temps, també es troba molt a prop de considerar-se la Millor Regió de la UE, ja que aquesta arriba a un 0,06% de la població no atesa.

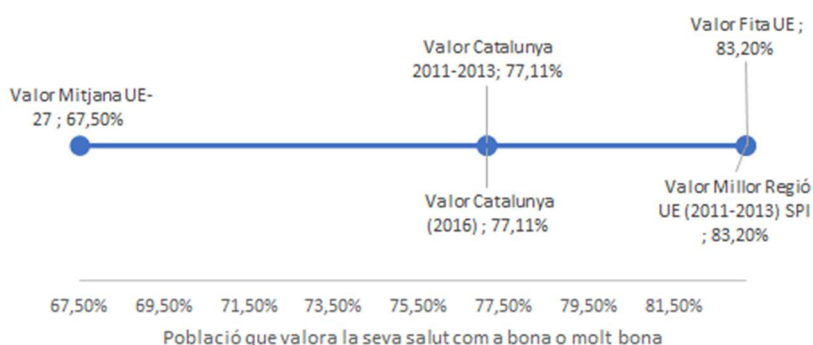
Gràfic 2: Esperança de vida en néixer

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

Per aquest indicador trobem que la situació de Catalunya també millora entre els anys 2011 i 2013, que l'esperança de vida estava en 82,85 anys de vida, a 83,6 anys l'any 2016. En aquest cas, el valor de la fita de la UE coincideix amb el de la Millor Regió de la UE, que és l'esperança de vida de la Comunitat de Madrid amb 84,20 anys de vida. Això indica que l'Estat Espanyol i Catalunya és el territori amb major esperança de vida de la UE, i per tant el grau d'assoliment d'aquest indicador és gairebé absolut. En conseqüència, també es desmarca molt de la mitjana de la UE, amb 80,90 anys.

Gràfic 3: Població que valora la seva salut com a bona o molt bona

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

Aquest indicador demostra que els bons resultats que Catalunya ha obtingut en els dos indicadors anteriors no tenen per què representar fidelment la salut i el benestar que pugui caracteritzar a una societat. En aquest sentit, encara que Catalunya tingui una molt bona puntuació (77,11%) respecte

de la mitjana de la UE (67,50%), encara es trobaria a uns passos d'arribar a l'assoliment de la fita (83,20%).

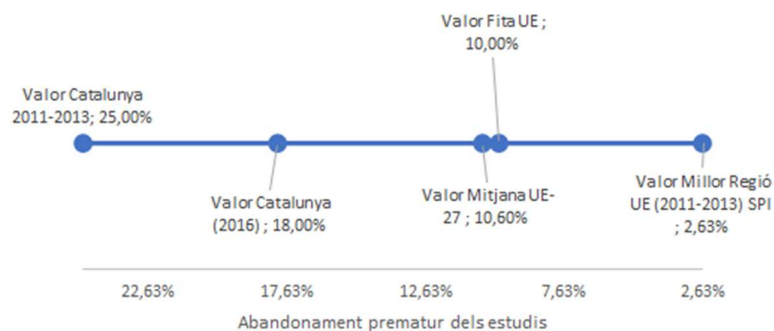
Per tant, ens serveix per concloure que en relació amb l'ODS 3: "Salut i Benestar" pels tres indicadors analitzats Catalunya obté una molt bona puntuació d'assoliment però encara amb marges de millora pel que fa a l'autopercepció de les persones pel que fa al seu estat de salut i benestar.

Objectiu 4: Educació de Qualitat

L'ODS 4 procura garantir l'accés a una educació equitativa i de qualitat durant tota la vida. A part de les qualificacions formals, l'ODS 4 també té la intenció d'augmentar el nombre de joves i persones adultes que tinguin habilitats rellevants per accedir a l'ocupació, a treballs dignes i a l'emprenedoria.

El seguiment de l'ODS 4 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats en la promoció i l'increment de l'educació bàsica, dels estudis superiors i de l'educació per a persones adultes (Idescat). Continuar l'educació després del nivell bàsic és important, perquè les persones amb un nivell de qualificació més alt tenen més probabilitats de ser ocupades. Per contra, nivells baixos d'educació terciària poden dificultar la competitivitat, innovació i productivitat i soscaven el potencial de creixement.

Gràfic 4: Abandonament prematur dels estudis

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

Aquest indicador ens permet observar que, encara que Catalunya hagi millorat notablement el percentatge de persones que prematurament abandonen els estudis, d'un 25% els anys 2011-2013 a un 18% l'any 2016, aquestes dades estan molt lluny de la Mitjana de la UE (10,6%) així com de l'objectiu de la UE (10%). La diferència és d'un 8% i de més del doble respecte el valor de la Millor regió (2,63%), indicant que encara s'està molt lluny de poder complir amb la fita.

Gràfic 5: Població amb estudis de nivell terciari

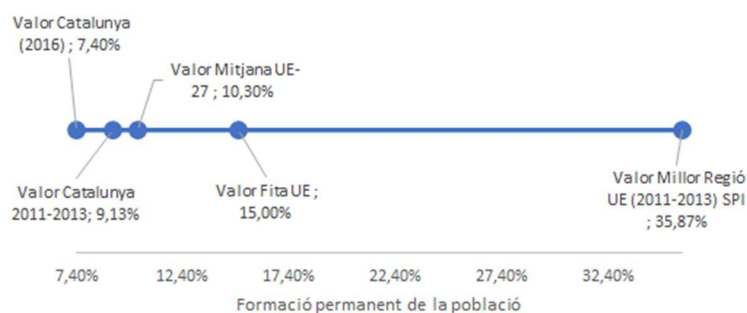

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI

Aquest indicador pretén mesurar la quantitat de població amb estudis terciaris. Si bé l'objectiu de la UE es centra en la població entre 30-34 anys, en aquest estudi ens centrem en la població entre 25-64 anys per mantenir la comparabilitat conceptual de l'indicador amb l'EU-SPI. És per això que per aquest cas concret es tenen en compte les dades de Catalunya entre 2011 i 2013, les de la Mitjana de la UE i la Millor Regió pels mateixos anys, i el Valor Fita de la UE.

En aquest sentit, s'observa que malgrat que les persones que abandonin els estudis de manera prematura encara suposi una taxa molt elevada, la població de Catalunya que continua fins a nivells d'educació terciaris també és força elevada, amb un 33,27% entre els anys 2011-2013. Tant és així que supera àmpliament la mitjana de la UE pels mateixos anys, en 25,40%, i al mateix temps s'acosta lleugerament a la Fita de la UE, en un 40% de la població. Un valor que moltes regions ja han superat, tal com podem veure al gràfic amb la dada de la Millor Regió entre els anys 2011-2013 (61,03%).

Gràfic 6: Formació permanent de la població

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

Malgrat la taxa de població amb estudis de nivell terciari sigui força elevada (43,10%), el present indicador demostra que la taxa de persones entre 25 i 64 anys que posteriorment segueixen formant-se es situa només en un 9,13% l'any 2016 a Catalunya. Aquest fet representa una millora respecte el 7,40% dels anys 2011-2013, tot i que el valor es troba llunyà de la fita de la UE (15%) i molt més llunyà de la Millor Regió de la UE, amb un 35,87%. Si bé aquesta darrera suposa una

excepció, donat que la mitjana de la UE es troba en 10,30%, sí que és cert que Catalunya encara ha de millorar molt la seva situació pel que fa a la formació continuada de la població.

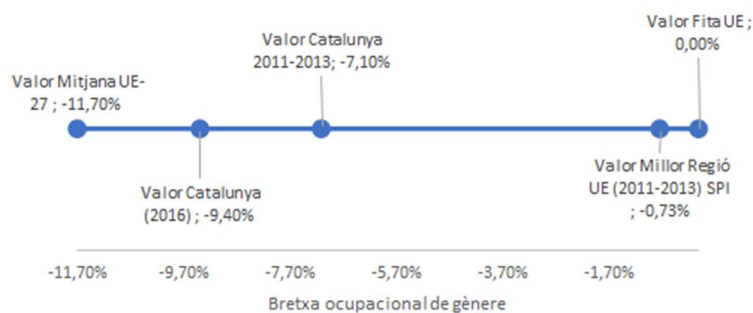
D'aquesta manera, el comportament de Catalunya pels tres indicadors relacionats amb l'ODS 4: "Educació de qualitat" reflecteix una realitat molt demostrada del territori, i és els baixos índexs de formació de la població, que al seu torn són explicatius, en gran part, dels nivells d'ocupació, innovació, productivitat que es registren.

Objectiu 5: Igualtat de Gènere

L'ODS 5 té la intenció d'aconseguir la igualtat de gènere posant fi a totes les formes de discriminació, violència i totes les pràctiques nocives contra les dones i nenes en els àmbits públic i privat. També reconeix la importància de l'accés universal a la salut sexual i reproductiva, així com als drets reproductius per lluitar contra la desigualtat de gènere.

El seguiment de l'ODS 5 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats en la reducció de la violència de gènere i en l'adopció de la igualtat de gènere en l'educació, l'ocupació i càrrecs de lideratge. Assegurar altes taxes d'ocupació per a homes i dones és un dels objectius clau de la UE. Reduir la diferència de gènere en la taxa d'ocupació és important per a la igualtat i una economia sostenible. Les dones a la UE es troben sobrerrepresentades en sectors amb baixa remuneració. A causa de la diferència de retribució entre homes i dones, i una vida laboral interrompuda i més curta, les dones guanyen menys al llarg de la seva vida que els homes (Eurostat).

Gràfic 7: Bretxa ocupacional de gènere

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

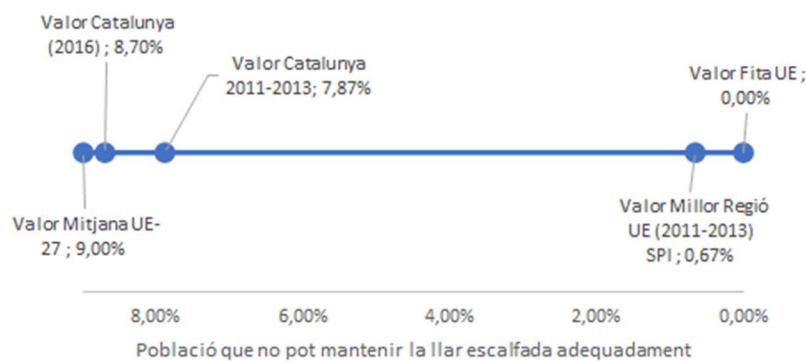
Pel que fa a la bretxa d'ocupació entre homes i dones, observem que Catalunya es troba per sobre de la Mitjana de la UE (-11,70%) però que, contràriament a la resta d'indicadors, retrocedeix entre 2011-2013 (-7,10%) i 2016 (-9,40%). Que l'indicador estigui en negatiu expressa que la taxa d'inserció laboral de les dones respecte dels homes és un 9,40% menor. Ens podem fer a la idea de la mala situació que això suposa si observem la gran distància que té respecte de la Millor Regió (-0,73) i de la fita de la UE (0%), que vindrien a expressar una igualtat total dels dos gèneres en termes d'inserció laboral.

Objectiu 7: Energia neta i assequible

L'ODS 7 aspira a garantir l'accés universal als serveis energètics moderns, millorar l'eficiència energètica i augmentar la quota d'energies renovables. Per accelerar la transició cap a un sistema energètic assequible, fiable i sostenible, els països han de facilitar l'accés a la investigació sobre energia neta, promoure la inversió en infraestructures energètiques i tecnologia d'energia neta. També és necessària una millor cooperació internacional per ampliar les infraestructures i millorar la tecnologia utilitzada en els serveis energètics de països en desenvolupament.

El seguiment de l'ODS 7 en el context de la UE es centra en els progressos realitzats en la reducció del consum d'energia, en la garantia de subministrament d'energia sostenible i en millorar l'accés a energia assequible.

Gràfic 8: Població que no pot mantenir la llar escalfada adequadament

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

En un sentit semblant a l'indicador anterior, encara que Catalunya es trobi per sobre de la mitjana de la UE (9%) pel que fa al percentatge de persones que no poden mantenir la seva llar degudament escalfada, observem un retrocés entre l'any 2016 (8,70%) i els anys 2011-2013 (7,87%). Aquest greuge posa de manifest una altra realitat molt sostinguda i és l'augment progressiu de la pobresa energètica en els darrers anys, que en el cas de Catalunya és especialment rellevant. Es veu també comparant els valors de la Millor Regió (0,67%) i els de la fita de la UE (0%). Cal, per tant, treballar per millorar l'accés de les persones a l'energia assequible.

Objectiu 8: Treball digne i creixement econòmic

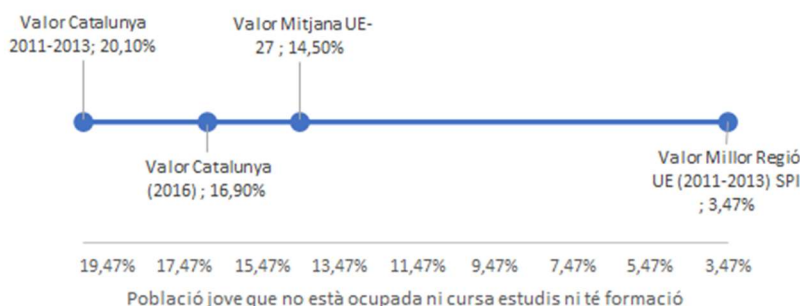
L'ODS 8 reconeix la importància d'un creixement econòmic sostingut i alts nivells de productivitat econòmica per a la creació de llocs de treball ben remunerats i la consecució de la prosperitat mundial. L'ODS 8 demana proporcionar oportunitats per a una ocupació plena i productiva i un treball digne per a tothom, alhora que erradiquen el treball forçat, el tràfic de persones i el treball infantil i es promouen els drets laborals i entorns de treball segurs. L'ODS 8 posa especial atenció a

la creació d'oportunitats per als joves que no estan en formació, ocupació i formació per tal de prevenir l'erosió futura de les competències i el desànim laboral. També preveu una cooperació internacional millorada per donar suport al creixement i l'ocupació digna als països en desenvolupament mitjançant una major ajuda al comerç, polítiques orientades al desenvolupament i una estratègia global per a l'ocupació juvenil.

El seguiment de l'ODS 8 en un context de la UE es centra en els avenços aconseguits en el foment d'un creixement econòmic sostenible, en l'augment de l'ocupació i en la creació d'oportunitats de treball dignes.

Gràfic 9: Població jove que no està ocupada ni cursa estudis ni té formació

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

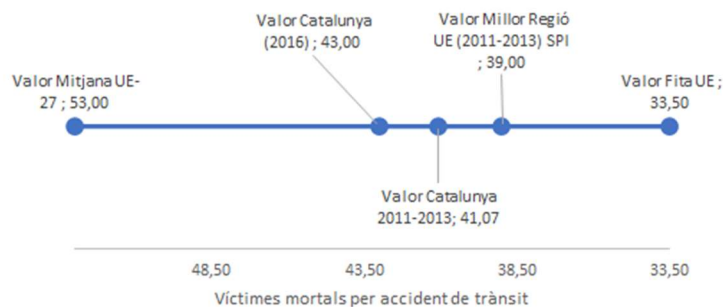
El comportament de Catalunya en aquest indicador és el pitjor de tots, i ja d'entrada ens indica que un component molt important de l'ODS 8: "Treball digne i creixement econòmic", com és la població jove que ni estudia ni treballa, se situa molt lluny del seu assoliment. Malgrat que s'hagi millorat entre els anys 2011-2013 (20,10%) i 2016 (16,90%), Catalunya encara no s'acosta al de la mitjana de la UE (14,50%), i se situa a gairebé a un 13% per sobre d'arribar al valor de la Millor Regió (3,47%). Una situació que guarda relació amb els indicadors de l'ODS 4: "Educació de qualitat".

Objectiu 11: Ciutats i Comunitats Sostenibles

L'ODS 11 té la intenció de renovar i planificar ciutats i altres assentaments humans perquè puguin oferir oportunitats a totes les persones, amb accés als serveis bàsics, a l'energia, als habitatges, al transport, a espais públics verds, mentre es millora l'ús eficient dels recursos i es redueixen els impactes ambientals.

El seguiment de l'ODS 11 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats a l'hora de millorar la qualitat de vida en les ciutats i les comunitats, d'adoptar un transport sostenible i de mitigar els impactes ambientals negatius (Idescat). La majoria dels viatges de passatgers a la UE són amb cotxe i, per tant, la seguretat viària és un factor important per al benestar i la salut humana.

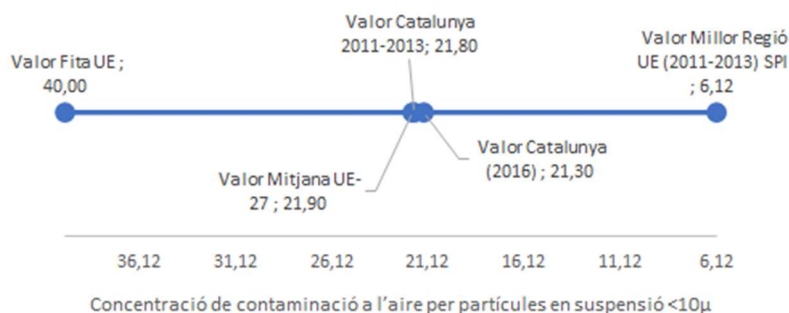
Gràfic 10: Víctimes mortals per accident de trànsit

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

Per aquest indicador es podria catalogar a Catalunya en una situació d'assoliment mitjà, donat que per l'any 2016 (43 víctimes) es situava a cavall entre la mitjana de la UE (53 víctimes) i el de la fita de la UE (33 víctimes). Malgrat que sigui una taxa difícil de controlar pel que fa a la millora significativa d'aquest, sí que es pot afirmar que encara queda camí per avançar, com indica el valor de la Millor Regió de la UE, amb 39 víctimes. Un valor que, no obstant això, tampoc queda tan lluny donat que entre els anys 2011-2013 es van registrar 41 víctimes mortals. Per tant, cal seguir treballant per a millorar la seguretat viària de la ciutadania.

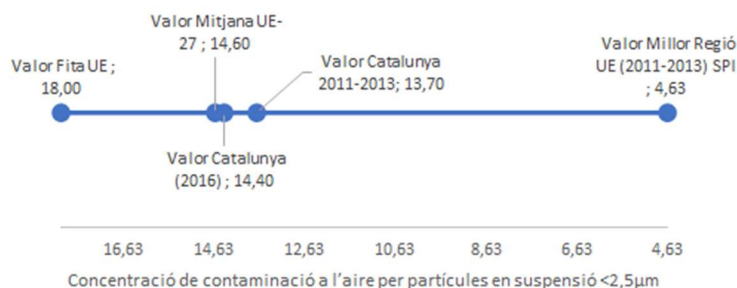
Gràfic 11: Concentració de contaminació a l'aire per partícules en suspensió <10µm

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

Per aquest indicador s'observa una situació molt diferent de la resta, ja que la fita de la UE (40%) es troba superada per tots els altres valors. Això indica que Catalunya se situa en una direcció favorable a l'assoliment (21,30%), però que encara es troba molt lluny d'arribar als nivells de la Millor Regió (6,12%).

Gràfic 12: Concentració de contaminació a l'aire per partícules en suspensió <2,5µm

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

De la mateixa manera que l'indicador anterior, en aquest la fita de la UE (40%) també es troba superada per tots els altres valors. Catalunya empitjora els seus registres de 2011-2013 (13,70%) a 2016 (14,40%) i es situa al mateix nivell que la mitjana de la UE (14,60) i molt lluny de la Millor Regió de la UE (4,63%).

Pels indicadors explicatius de l'ODS 11: "Ciutats i comunitats sostenibles" observem que Catalunya registra un assoliment mitjà que l'encamina positivament vers l'assoliment esperat. Si més no, trobar-se just entremig del valor millor i del valor pitjor justifica la importància de seguir treballant per garantir la qualitat de vida en les ciutats i les comunitats.

Objectiu 16: Pau, Justícia i Institucions Sòlides

L'ODS 16 proposa societats pacífiques i inclusives basades en el respecte pels drets humans, la protecció de les persones més vulnerables, el principi legal i una bona governança a tots els nivells. També preveu entitats transparents, efectives i responsables, que promouen lleis i polítiques no discriminatòries, combaten la corrupció, el suborn i la delinqüència organitzada, i prevenen la violència, el terrorisme i la delinqüència.

El seguiment de l'ODS 16 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats a l'hora d'assegurar la pau i la seguretat personal, de promoure l'accés a la justícia i d'incrementar la confiança en les entitats de la UE (Idescat). En els últims 15 anys s'ha produït una disminució dels homicidis a la UE de la mà de millores en la percepció de crims, violència o vandalisme.

Gràfic 13: Taxa de mortalitat per homicidi

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i d'Idescat

La situació de Catalunya en aquest indicador mostra una evolució molt positiva respecte de la taxa de mortalitat per homicidi dels anys 2011-2013 (1,12) i els de 2016 (0,50), expressades per cada 100.000 habitants. Aquest progrés permet superar la Mitjana de la UE (0,70%) i situar-se a prop d'assolir la fita (0,23). Així, es demostra que Catalunya també compleix amb aquesta disminució generalitzada dels homicidis a la UE, explicada per la millora en la percepció de crims, violència o vandalisme. És a dir, en la progressió vers societats més pacífiques.

Síntesi

Amb la intenció de poder agrupar tota la informació anteriorment explicada, a continuació es presenten les dades de la Taula 2 en format gràfic sintetitzat. De nou, es recullen els 13 indicadors analitzats i es representen els quatre valors estudiats per cadascun d'aquests ("Valor de Catalunya 2011-2013"; "Valor Catalunya 2016"; "Valor Mitjana UE-27"; "Valor Millor Regió 2011-2013"; "Valor fita UE". La manera d'interpretar el Gràfic 14 és de dins cap a fora, trobant els valors més negatius al centre i els més positius a la perifèria. Així, en tant que el Valor fita de la UE és el punt de referència que s'ha utilitzat per a valorar el grau d'assoliment de Catalunya per cada indicador, en el Gràfic 14 aquest es troba marcat en color blau clar i unit a través de línies discontinües. El Valor de la Millor Regió està expressat en groc clar, i per això normalment sempre el trobarem a prop o més enllà del Valor de la fita de la UE. Seguidament, el Valor de la Mitjana de la UE s'identifica en color gris, i els Valors de Catalunya en color blau fosc si es tracta dels anys 2011-2013 i en color taronja si les dades són de 2016. Per tal de fer-ho encara més comprensible, a cada indicador s'ha afegit l'ODS al qual pertany.

D'aquesta manera es pot observar que en matèria d'ODS Catalunya encara està lluny d'acostar-se al seu assoliment, ja que per la majoria dels indicadors els seus dos valors temporals (2011-2013 i 2016) són menors al Valor de la Fita de la UE per a l'any 2030. El pitjor es troba en l'indicador "Població jove que no està ocupada, ni cursa estudis ni té formació" pertanyent a l'ODS 8, seguit de l'"Abandonament prematur dels estudis" i del "Formació permanent de la població" ambdós inclosos en l'ODS 4. Això ens dóna una lleugera validesa per afirmar que les majors amenaces que Catalunya té respecte a la situació d'assoliment dels ODS es troben en l'ODS 8: "Treball digne i creixement econòmic" i en l'ODS 4: "Educació de qualitat", i que és en aquests dos àmbits on s'haurien d'abocar més esforços d'ara endavant. Una situació que no és nova, sinó que ve explicada pel context històric dels darrers temps i les situacions de caràcter més estructural àmpliament explicades per l'acadèmia⁶⁶. Si més no, els indicadors que s'inclouen són només una part del total d'indicadors que cobreixen cada ODS i, per tant, les conclusions que se'n deriven s'han d'entendre com una aproximació a una realitat que pot acabar sent lleugerament diferent. Sobretot és el cas de l'ODS 8, pel qual només tenim l'indicador ja mencionat.

Les excepcions a aquesta tendència les trobem en l'ODS 3 amb els indicadors "Necessitats bàsiques percebudes com a no ateses" i "Esperança de vida en néixer", també en l'ODS 4 amb l'indicador

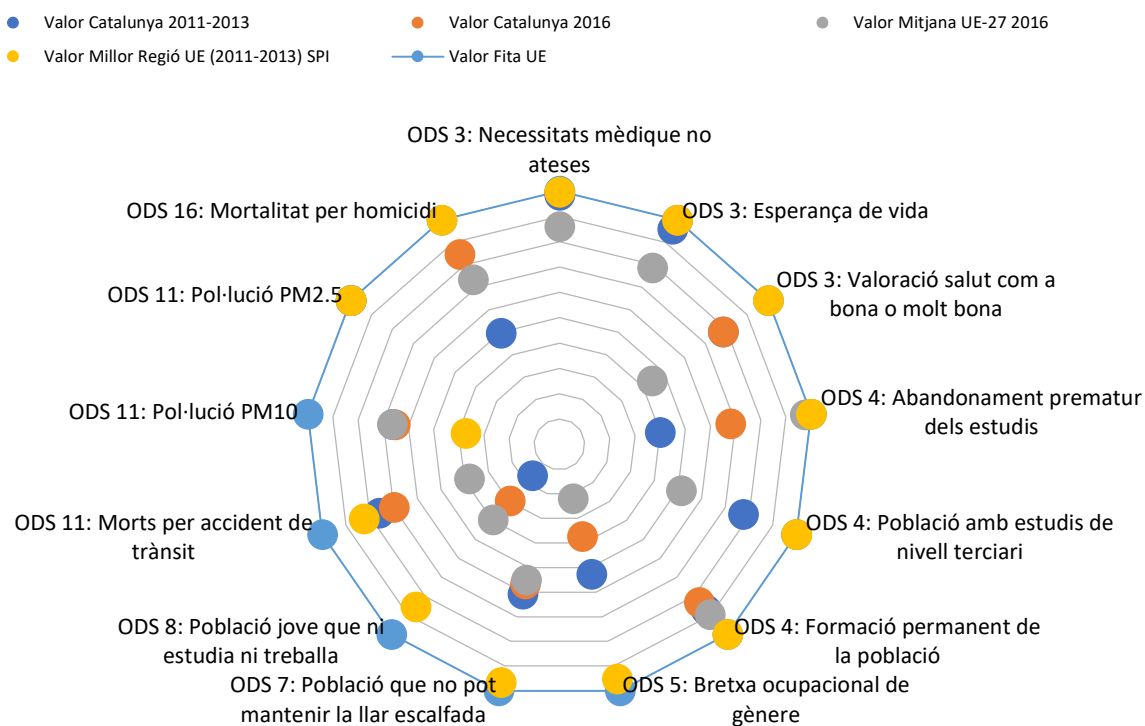
---

⁶⁶ Ens referim aquí al gran patiment del mercat de treball arrel de la crisi de l'any 2008 i la poca recuperació que s'ha assolit des de llavors. També pretenem captar elements més subjacents lligats a la baixa formació de la població i els seus efectes posteriors en la productivitat, innovació, etc.

“Població amb estudis de nivell terciari”, i amb l’ODS 11 amb l’indicador “Concentració de contaminació per partícules en suspensió <2,5µm”. Aquests quatre indicadors sobrepassen el Valor de la Fita de la UE, i s’acosten al de la Millor Regió, situant-se així en una direcció d’assoliment molt positiva. D’aquesta informació s’extreu que la millor fortalesa que té Catalunya pel que fa a l’assoliment dels ODS està en l’ODS 3: “Salut i benestar” i en menor mesura en l’ODS 11: “Ciutats i comunitats sostenibles”. Una situació molt sabuda i contrastada però que cal seguir potenciant i enfortint, ja que segueix havent-hi un important marge de millora.

En definitiva, els 13 indicadors d’EU-SPI seleccionats suposen una aproximació inicial bona a la situació d’assoliment dels ODS perquè permet captar, tot i que lleugerament, les tendències ja sabudes de Catalunya en aquestes 7 matèries, i per tant apuntar en les prioritats d’acció d’aquí a 2030.

Gràfic 14: Indicadors EU-SPI /ODS per a Catalunya i altres àmbits d’interès

Font: Elaboració pròpia a partir d’EU-SPI, d’Idescat i d’Eurostat

3.2. Anàlisi de la relació entre l'Índex de Progrés Social Europeu i els ODS a la Demarcació de Girona.

A l'apartat anterior hem vist com l'Índex de Progrés Social Europeu pot ser utilitzat per analitzar el grau d'assoliment dels ODS a les regions europees, i n'hem mostrat un exemple per al cas de Catalunya. En aquest apartat utilitzarem l'estructura i els indicadors de l'EU-SPI per vincular el progrés social amb els objectius de desenvolupament sostenible a la Demarcació de Girona.

L'EU-SPI pren Catalunya com a àmbit territorial de referència per als seus indicadors. Per a realitzar una aproximació al progrés social a la demarcació de Girona, l'any 2018⁶⁷ vàrem detectar quines eren les principals àrees que alentien el progrés social a Catalunya, per a posteriorment analitzar quina era la situació de la demarcació de Girona en aquestes àrees a través d'un seguit d'indicadors calculats. A l'estudi vàrem analitzar la seva posició relativa de la demarcació de Girona respecte a la resta de demarcacions catalanes com les diferències internes de la demarcació gironina (analitzant la situació de les comarques gironines i els principals municipis de la demarcació).

En aquest estudi no ens centrarem en aquells àmbits problemàtics per a Catalunya, sinó que hem utilitzat una aproximació diferent. Per a posar en relació els indicadors de l'EU-SPI amb els ODS i mantenir la comparabilitat amb les regions que formen part de l'Índex, **hem seleccionat els indicadors amb disponibilitat de dades que coincidissin entre els 50 indicadors que conformen l'EU-SPI, els 100 indicadors que conformen el sistema d'indicadors ODS de la Unió Europea i els 62 indicadors per al seguiment dels ODS a Catalunya.** Per tant, en aquest apartat hem modificat lleugerament la metodologia utilitzada a l'apartat anterior, ja que utilitzem també el sistema d'indicadors ODS d'Eurostat i ESPON a l'hora de realitzar la selecció d'indicadors coincidents⁶⁸.

Aquesta selecció ens ha donat un total de 10 indicadors que serveixen per fer un seguiment de l'assoliment de 10 fites de 6 ODS diferents. Degut a la manca de dades per a certs indicadors provinents d'enquesta s'ha reduït el nombre d'indicadors disponibles i també el nombre d'ODS analitzats (passem de 7 a 6).

Hem descartat els indicadors que eren parcialment comparables, atès que presentaven problemes per a mantenir la coherència entre els àmbits territorials que s'incorporen. En aquest cas no ens hem vist limitats per l'ús de les dades provinents directament de l'EU-SPI, ja que aquestes no es troben disponibles per a la demarcació de Girona, les dades utilitzades en aquesta anàlisi són les últimes que es trobaven disponibles. Set dels indicadors presenten dades pels anys 2018-2019, mentre que hi ha tres indicadors que presenten dades de l'any 2011, ja que provenen del Cens de Població i Habitatges, l'últim cens que s'ha dut a terme d'un temps ençà i es realitza de forma decennal.

---

⁶⁷ Informe Girona 2018

⁶⁸ Aquest fet ens ha permès incorporar dades de l'ODS 17.

Els criteris per a realitzar la selecció d'indicadors han estat els següents:

- 1) Els indicadors havien de provenir del sistema d'indicadors de l'EU-SPI.
- 2) Havien de coincidir amb algun indicador de seguiment dels ODS d'Idescat o de la UE.
- 3) L'àmbit territorial de la dada havia de ser la província de Girona. En comptades excepcions, quan no s'han trobat dades alternatives per a la demarcació de Girona, hem fet servir la dada disponible per a l'àmbit de les Comarques Gironines.
- 4) Hem utilitzat l'última dada disponible.

Posarem en perspectiva la situació de la demarcació de Girona ("Valor Girona") respecte a l'assoliment dels ODS comparant els valors de la demarcació als diversos indicadors amb els valors de Catalunya ("Valor Catalunya), la mitjana de la UE-27 ("Valor UE-27") i el valor que s'ha establert com a objectiu 2030 per part de la UE ("Valor Objectiu UE ODS"), tal com es pot veure a la taula 4.

Taula 4. Indicadors EU-SPI / ODS per a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès

INDICADOR EU-SPI	VALOR GIRONA	VALOR CATALUNYA	VALOR UE-27	VALOR OBJECTIU UE ODS	ODS RELACIONAT
ESPERANÇA DE VIDA	83,08	83,31	81,00	83,30	3
POBLACIÓ AMB BONA O MOLT BONA SALUT	68,9%	69,5%	67,9%	84,1%	3
POBLACIÓ AMB NOMÉS EDUCACIÓ SECUNDÀRIA	50,6%	43,4%	27,0%	-	4
POBLACIÓ AMB EDUCACIÓ TERCIÀRIA	27,0%	34,4%	25,4%	40,0%	4
BRETXA DE GÈNERE	-8,8%	-9,4%	-11,7%	0,0%	5
MORTS EN ACCIDENT DE TRÀNSIT	48,60	31,76	52,32	26,16	11
POL·LUCIÓ PM10	19,84	23,03	22,50	20,00	11
POL·LUCIÓ OZÓ	206,62	173,67	-	120,00	11
TAXA D'HOMICIDIS	0,95	0,76	0,70	0,23	16
INTERNET A LA LLAR	80,9%	93,4%	90,0%	98,0%	17
BANDA AMPLA A LA LLAR	60,3%	87,0%	88,0%	98,0%	17

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, Mossos d'Esquadra, el Departament de Salut i el Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital

A la taula superior es presenten els valors per als àmbits territorials d'estudis d'aquest apartat. A continuació els analitzarem individualment per a apreciar quina és la situació de la demarcació de Girona en l'assoliment dels ODS per als diferents indicadors amb l'ajuda d'una visualització gràfica de les dades.

Finalment, presentarem tots els indicadors en un sol gràfic per a poder apreciar visualment quins són els indicadors on la demarcació de Girona es troba a més distància d'assolir els ODS.

3.2.1. L'EU-SPI i els ODS a la demarcació de Girona

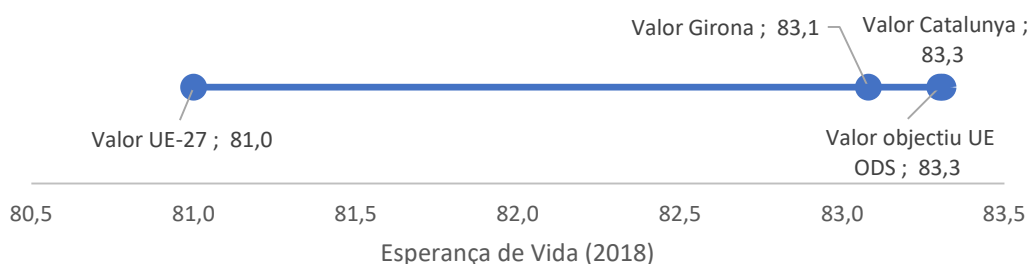
A la taula 4 hem presentat les dades de Girona, Catalunya, la UE i els objectius de la UE respecte als ODS. Aquestes dades es presenten als gràfics que apareixen en aquest subapartat. A la dreta del gràfic apareix el valor objectiu de la UE, i es presenten a l'esquerra els valors de Girona, Catalunya i la UE. En el cas que el valor de la demarcació de Girona, Catalunya o la mitjana de la UE ja hagi superat l'objectiu de la UE per 2030, aquest valor o valors apareixeran a la dreta del valor objectiu de la UE.

Objectiu 3: Salut i Benestar

L'ODS 3 té la intenció de garantir la salut i el benestar per a totes les persones a totes les edats, millorant la salut reproductiva, materna i infantil, posant fi a les epidèmies de les principals malalties transmissibles i reduint les malalties no transmissibles i mentals. L'ODS 3 també fa una crida a la reducció dels factors de risc per a la salut, tant els de comportament com els del medi ambient. El seguiment de l'ODS 3 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats a l'hora de permetre als ciutadans europeus viure una vida sana, avaluant els determinants de la salut, les causes de mort i l'accés a l'assistència sanitària (Idescat).

Mentre l'esperança de vida proporciona una valoració objectiva de quant de temps es pot esperar viure, no mostra si la vida es viu en bona salut. Per tant, els indicadors que proporcionen informació sobre les percepcions dels individus del seu propi benestar s'utilitza per complementar la informació sobre l'esperança de vida (Eurostat⁶⁹).

Gràfic 15. Esperança de Vida a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès

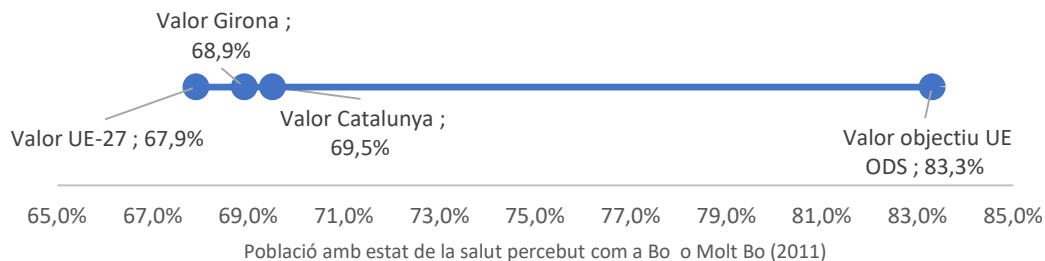
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i Eurostat.

⁶⁹ Sustainable development in the European Union Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context 2020 edition

Al gràfic superior podem apreciar com tant Girona (83,1 anys) com Catalunya (83,3 anys) es troben clarament per sobre de la mitjana de la UE (81 anys) en termes d'esperança de vida de la població, i molt a prop d'assolir la fita de la UE per a aquest indicador (83,3 anys).

Gràfic 16. Percepció de l'Estat de la Salut a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, IERMB i Eurostat. Hem extret dades d'una font diferent de l'apartat anterior per a oferir una mateixa font d'origen de les dades de Catalunya i Girona, en aquest cas, l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població.

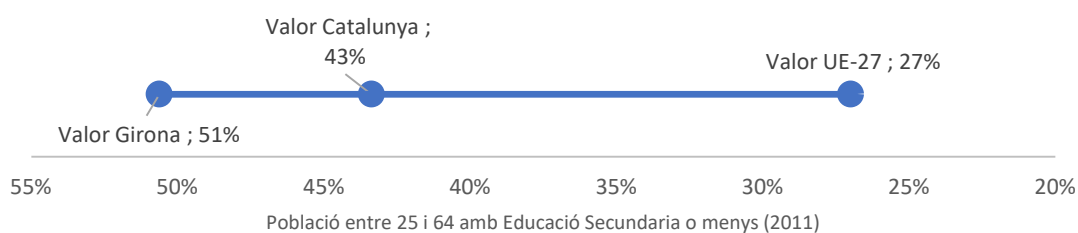
En canvi, el gràfic 16 ens mostra com la percepció de la Salut a Girona i Catalunya es troba molt lluny de la fita de la UE (83,3%), corresponent al valor del país amb millor percepció de salut, Irlanda. La percepció de la Salut a Girona i Catalunya era molt similar l'any 2011, amb aproximadament un 70% de la població considerant la seva salut com a bona o molt bona, xifra que es trobava lleugerament per sobre de la mitjana europea (2011).

Per tant, en relació amb l'ODS 3 s'evidencia doncs una clara divergència entre l'estat de la salut de la població i la valoració que aquesta en fa tant per al cas de Girona com el de Catalunya. Cal discernir si aquesta situació es deu purament a percepcions errònies o a problemes amb la qualitat de vida de la població, més enllà de la longevitat.

Objectiu 4: Educació de Qualitat

L'ODS 4 procura garantir l'accés a una educació equitativa i de qualitat durant tota la vida. A part de les qualificacions formals, l'ODS 4 també té la intenció d'augmentar el nombre de joves i persones adultes que tinguin habilitats rellevants per accedir a l'ocupació, a treballs dignes i a l'emprenedoria. El seguiment de l'ODS 4 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats en la promoció i l'increment de l'educació bàsica, dels estudis superiors i de l'educació per a persones adultes (Idescat). Continuar l'educació després del nivell bàsic és important, perquè les persones amb un nivell de qualificació més alt tenen més probabilitats de ser ocupades. Per contra, nivells baixos d'educació terciària poden dificultar la competitivitat, innovació i productivitat i soscaven el potencial de creixement.

Gràfic 17. Població entre 25 i 64 amb Educació Secundària o menys a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

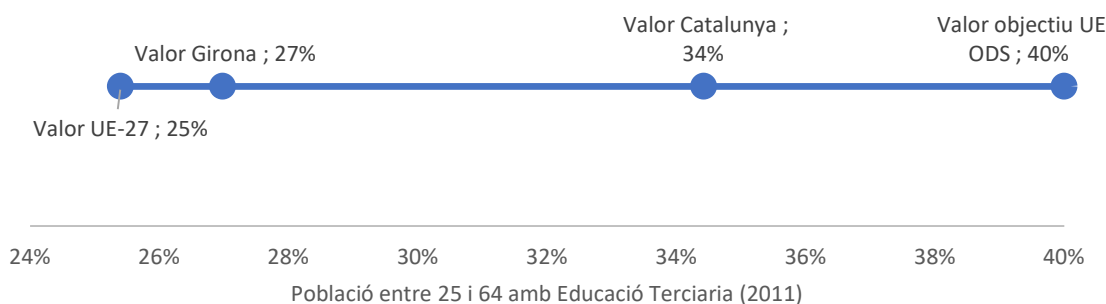

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i Eurostat.

El gràfic 17 ens mostra la població entre 25 i 64 que tenien un nivell formatiu igual o inferior a l'educació secundària bàsica l'any 2011. Aquest indicador no forma part de la selecció d'indicadors d'Idescat, ESPON o d'Eurostat, però l'hem incorporat, ja que forma part dels indicadors de l'EU-SPI i resulta el complement ideal a l'indicador d'educació terciària, indicador que forma part de les seleccions d'indicadors que acabem de mencionar.

Segons aquest indicador, l'any 2011 més de la meitat de la població gironina entre 25 i 64 anys tenia un nivell formatiu igual o inferior a l'educació secundària bàsica. La situació de Catalunya era una mica millor, on un 43% de la població es trobava en aquesta situació. Tant Girona com Catalunya es trobaven a molta distància de la mitjana europea, on només un 27% de la població tenia l'any 2011 un baix nivell de formació.

Gràfic 18. Població entre 25 i 64 amb Educació Terciària a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i Eurostat.

L'objectiu de la UE se centra en el nivell d'educació de la població entre 30-34 anys. En aquest estudi ens centrem en la població entre 25-64 anys per mantenir la comparabilitat conceptual de l'indicador amb l'EU-SPI. Les dades utilitzades provenen del Cens de Població i Habitatges del 2011, l'últim cens que s'ha dut a terme d'un temps ençà i realitzat de forma decennal.

Al gràfic superior podem veure com Girona presentava l'any 2011 un percentatge de població amb estudis terciaris (27%) lleugerament superior a la mitjana europea (25%), i bastant allunyat de la mitjana de Catalunya (34%) i de la mitjana europea (40%). Si analitzem conjuntament aquest indicador sobre el pes de la població amb estudis terciaris amb l'indicador anterior, sobre el pes de la població amb estudis inferiors o iguals a la Secundària Obligatòria, podem apreciar com la formació de la població gironina i la catalana difereix de la mitjana europea, degut, sobretot, a la manca de població amb formació professional, tal com s'explica a l'estudi de la Fundació Catalunya Europa⁷⁰ "Desigualtat, exclusió i pobresa a Catalunya dins la perspectiva europea" (2017). En el cas de Girona, aquesta situació és encara més marcada. Aquesta estructura dual, amb un nivell de formació de grau mig baix, té conseqüències negatives per a la productivitat, qualitat de vida i el progrés social. El nivell educatiu és un dels principals determinants dels ingressos i l'ocupabilitat de la població. Una de les possibles explicacions és l'efecte *pull*⁷¹ mercat laboral, que ofereix llocs de treball amb pocs requisits formatius i que per tant desincentiven la formació dels treballadors, ja que per accedir-hi no cal formar-se.

Així doncs, l'ODS 4 ens mostra com l'Educació a Girona és un dels principals àmbits de millora per assolir els ODS l'any 2030. L'assoliment d'aquest ODS impactarà, de retruc, a d'altres, a través de canvis en els ingressos de la població, l'estructura productiva o la innovació.

Objectiu 5: Igualtat de Gènere

L'ODS 5 té la intenció d'aconseguir la igualtat de gènere posant fi a totes les formes de discriminació, violència i totes les pràctiques nocives contra les dones i nenes en els àmbits públic i privat. També reconeix la importància de l'accés universal a la salut sexual i reproductiva, així com als drets reproductius per lluitar contra la desigualtat de gènere. El seguiment de l'ODS 5 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats en la reducció de la violència de gènere i en l'adopció de la igualtat de gènere en l'educació, l'ocupació i càrrecs de lideratge.

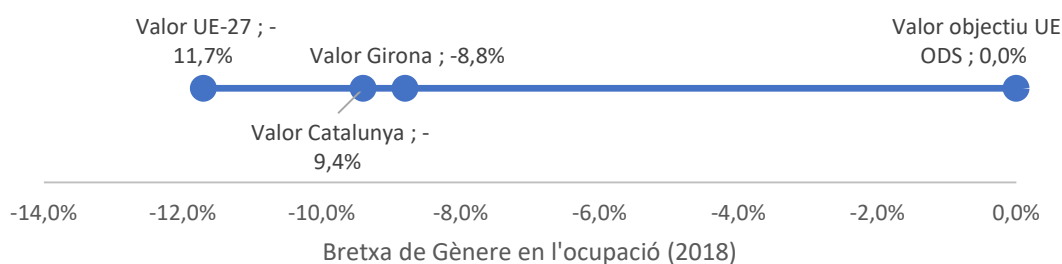
Assegurar altes taxes d'ocupació per a homes i dones és un dels objectius clau de la UE. Reduir la diferència de gènere en la taxa d'ocupació és important per a la igualtat i una economia sostenible. Les dones a la UE es troben sobrerrepresentades en sectors amb baixa remuneració. A causa de la diferència de retribució entre homes i dones, i una vida laboral interrompuda i més curta, les dones guanyen menys al llarg de la seva vida que els homes (Eurostat).

---

⁷⁰ https://www.catalunyaeuropa.net/admin/assets/uploads/files/ef86b-informe_dep_benestar.pdf

⁷¹ <https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/k/w/e/e/v/a/4/k/y/abandonamentescolarprematur-anuari-2015-cap-7.pdf>

Gràfic 19. Bretxa de gènere en l'ocupació a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

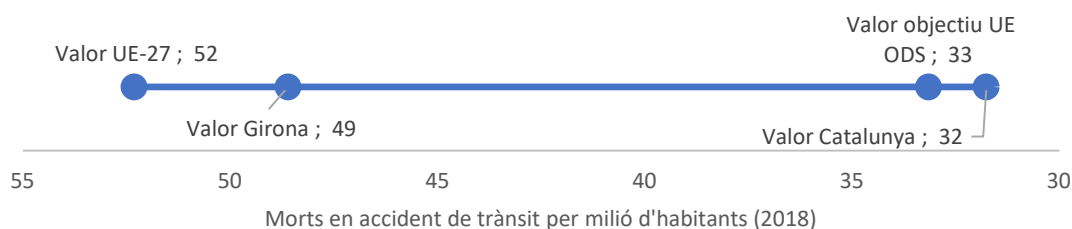
Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i Eurostat.

La bretxa de gènere en l'ocupació ens mostra la diferència entre la taxa d'ocupació⁷² femenina i la taxa d'ocupació masculina. L'objectiu de la UE és eliminar aquesta bretxa per a l'any 2030. Al gràfic 19 podem veure com l'any 2019 la bretxa de gènere era de 8,8 punts a Girona, lleugerament inferior a la mitjana catalana (9,4 punts), trobant-se ambdues per sota de la mitjana europea (11,7 punts). Per tant, podem veure com encara queda un important camí per recórrer per tancar la bretxa de gènere en l'ocupació.

Objectiu 11: Ciutats i Comunitats Sostenibles

L'ODS 11 té la intenció de renovar i planificar ciutats i altres assentaments humans perquè puguin oferir oportunitats a totes les persones, amb accés als serveis bàsics, a l'energia, als habitatges, al transport, a espais públics verds, mentre es millora l'ús eficient dels recursos i es redueixen els impactes ambientals. El seguiment de l'ODS 11 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats a l'hora de millorar la qualitat de vida en les ciutats i les comunitats, d'adoptar un transport sostenible i de mitigar els impactes ambientals negatius (Idescat). La majoria dels viatges de passatgers a la UE són amb cotxe i, per tant, la seguretat viària és un factor important per al benestar i la salut humana.

Gràfic 20. Morts en accident de trànsit a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

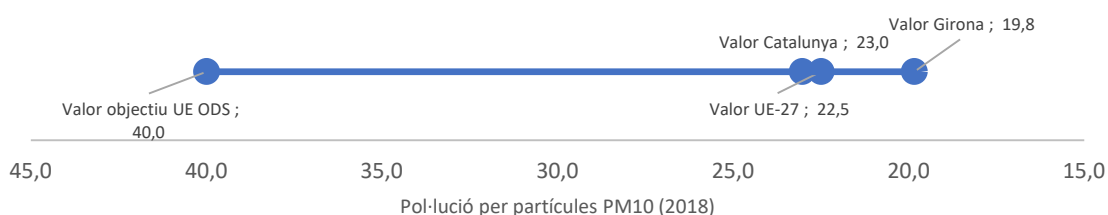

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat.

⁷² Població activa que es troba ocupada en percentatge.

Al gràfic superior podem veure les morts en accidents de trànsit per cada milió d'habitants a Girona, Catalunya, la UE-27 i l'objectiu de la UE. L'any 2019 va haver-hi 49 morts en accident de trànsit per cada milió d'habitants a Girona, xifra propera a la mitjana europea per a l'any 2018 (52 morts en accident de trànsit per cada milió d'habitants). Catalunya presentava una mitjana de 32 morts en accident de trànsit per cada milió d'habitants, superant l'objectiu europeu per a l'ODS 11 (33 morts en accident de trànsit per cada milió d'habitants). Per tant, la demarcació de Girona té un important camí a recórrer en termes de seguretat viària.

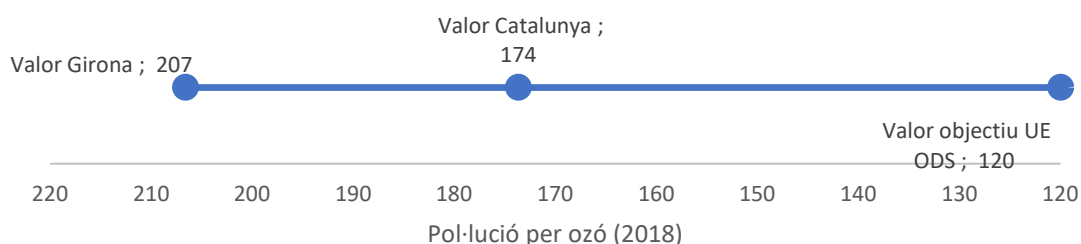
Gràfic 21. Pol·lució per partícules PM10 a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i Eurostat.

Els nivells de partícules PM10 (petites partícules amb un diàmetre d'entre 2,5 i 10 µm) mostraven que la demarcació de Girona havia assolit sobradament l'any 2018 l'objectiu europeu de nivells de PM 10, que és de 40 µg per metre cúbic d'aire. Catalunya es trobava per sobre de la mitjana europea (22,5 µg per metre cúbic d'aire) amb 23 µg per metre cúbic d'aire, tal com podem apreciar al gràfic 21.

Gràfic 22. Pol·lució per ozó a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i Eurostat

En canvi, els nivells d'ozó (mesurats a través del nivell de mil·ligrams d'ozó per metre cúbic d'aire) a la demarcació de Girona es trobaven molt per sobre dels valors recomanats per la UE (120 mg per metre cúbic d'aire) i marcadament per sobre del valor de Catalunya, 174 mg per metre cúbic d'aire.

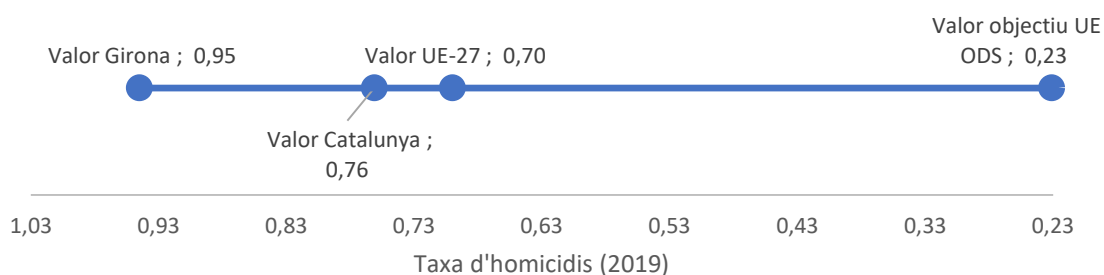
Els indicadors l'ODS 11: "Ciutats i comunitats sostenibles" ens mostren com la demarcació de Girona ha assolit una de les fites de l'objectiu, la relacionada amb els nivells de pol·lució per partícules

PM10. En canvi, li resta un important camí per recórrer en la reducció dels accidents de trànsit amb víctimes mortals i en els nivells de pol·lució per Ozó.

Objectiu 16: Pau, Justícia i Institucions Sòlides

L'ODS 16 proposa societats pacífiques i inclusives basades en el respecte pels drets humans, la protecció de les persones més vulnerables, el principi legal i una bona governança a tots els nivells. També preveu entitats transparents, efectives i responsables, que promouen lleis i polítiques no discriminatòries, combaten la corrupció, el suborn i la delinqüència organitzada, i prevenen la violència, el terrorisme i la delinqüència. El seguiment de l'ODS 16 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats a l'hora d'assegurar la pau i la seguretat personal, de promoure l'accés a la justícia i d'incrementar la confiança en les entitats de la UE (Idescat). En els últims quinze anys s'ha produït una disminució dels homicidis a la UE de la mà de millores en la percepció de crims, violència o vandalisme.

Gràfic 23. Taxa d'homicidis a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

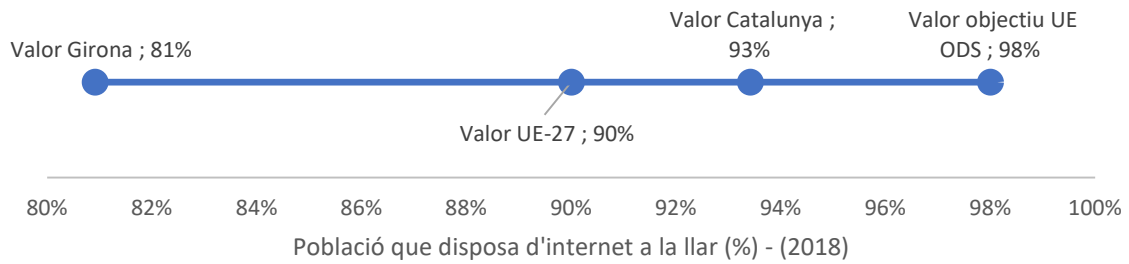
Font: Elaboració pròpia a partir de dades Obertes dels Mossos d'Esquadra i Eurostat.

El gràfic 23 mostra com la taxa d'homicidis a la demarcació de Girona era d'aproximadament d'un homicidi per cada 100.000 habitants l'any 2018. Tant Catalunya com la mitjana europea es troben per sota, amb 0,76 i 0,70 homicidis per cada 100.000 habitants durant els anys 2018 i 2016, respectivament. Els àmbits territorials analitzats es troben a una distància significativa de l'objectiu de la UE, que és reduir 2/3 la taxa d'homicidis per a l'any 2030, a 0,23 homicidis per cada 100.000 habitants.

Objectiu 17: Aliança per aconseguir els objectius

El seguiment de l'ODS 17 en el context europeu es fixa en els avenços realitzats a l'hora de reforçar una aliança mundial i de millorar la governança financera a la UE (Idescat). Una de les fites a assolir dins d'aquest objectiu, d'acord amb ESPON, és incrementar significativament l'accés a la informació i a la tecnologia de comunicacions.

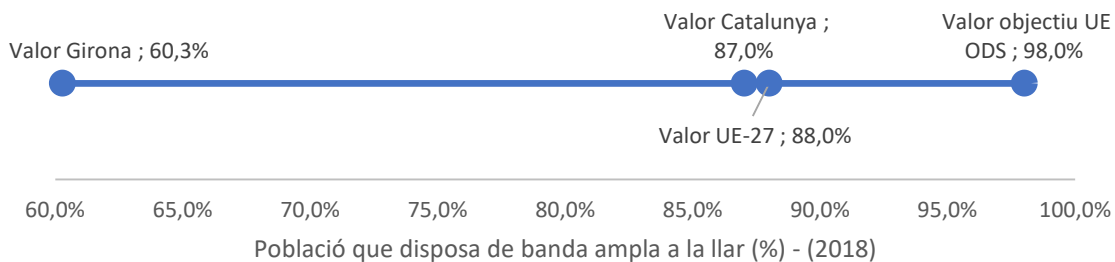
Gràfic 24. Accés a Internet a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital.

Una part significativa de la població de la demarcació de Girona no té accés a internet, només un 81% de la població tenia accés a internet l'any 2018, tal com podem observar al gràfic 24. Aquesta situació difereix de la mitjana de Catalunya (93% de la població amb accés a Internet) i de la mitjana Europea (90% de la població amb accés a Internet). La demarcació de Girona es troba a una distància significativa de la fita Europea per l'any 2030, que és que internet arribi a un 98% de les llars europees.

Gràfic 25. Accés a Banda Ampla a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital.

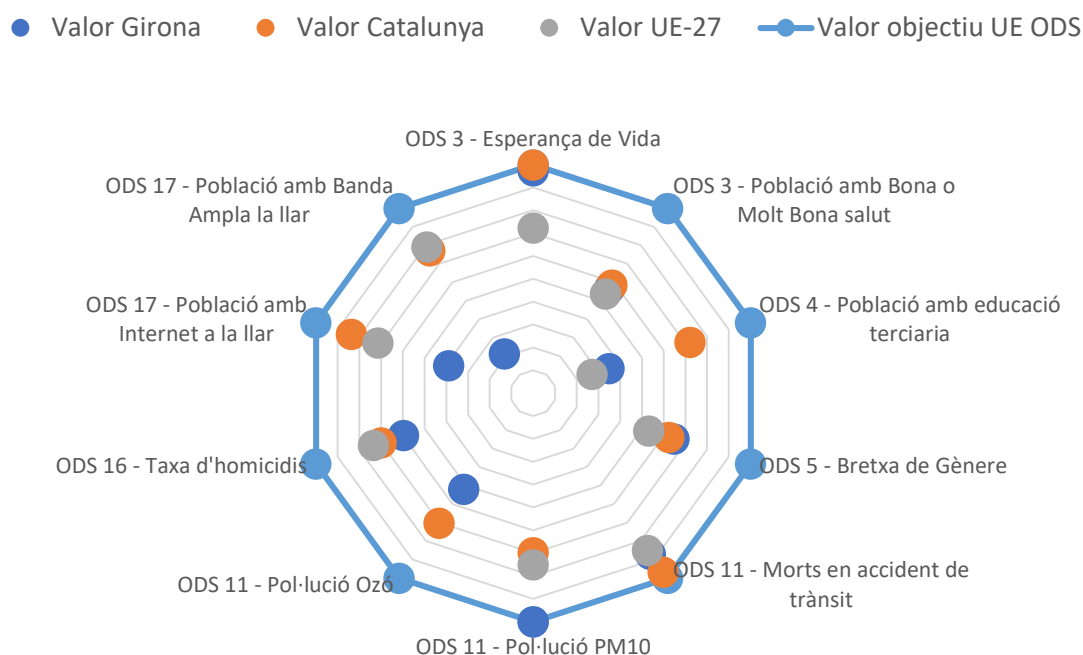
L'accés a la Banda Ampla a la demarcació de Girona presenta xifres inferiors a les de l'accés a Internet. Només un 60% de la població gironina té accés a Internet de Banda Ampla, una xifra que es troba a molta distància de la mitjana europea (88%) i catalana (87%). En aquest cas, encara queda camí per recórrer per a assolir la fita marcada per la UE per l'any 2030, que és que la Banda Ampla arribi a un 98% de les llars europees.

L'ODS 17 ens mostra com la demarcació de Girona té encara un llarg camí per recórrer per assolir les fites de connectivitat de la població per a l'any 2030.

Síntesi

El gràfic inferior ens mostra la posició relativa de Girona respecte a l'objectiu de la UE, la mitjana catalana i la mitjana europea en els indicadors de l'EU-SPI relacionats amb els ODS que hem analitzat al subapartat anterior. Per a construir aquest gràfic hem normalitzat les dades que hem presentat anteriorment, assignant valors entre 0 i 100. El valor 100 es correspon a la fita europea de cada indicador.

Gràfic 26. Indicadors EU-SPI / ODS per a la demarcació de Girona i altres àmbits d'interès.

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, Eurostat, Mossos d'Esquadra i el Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital.

Tal com podem apreciar, la demarcació de Girona ja havia assolit o es trobava a prop d'assolir la fita d'esperança de vida de l'ODS 3, Salut i Benestar i les fites de morts en accident de trànsit i pol·lució PM10 de l'ODS 11, Ciutats i Comunitats Sostenibles. L'ODS 3 presentava un comportament a priori contradictori, donat que la proporció de gent amb bona percepció sobre la seva salut no va en consonància amb l'elevada esperança de vida observada a Girona. En termes relatius, Girona es trobava en bona posició en l'ODS 5, Igualtat de Gènere, tot i que encara resta un llarg camí per recórrer per tancar la bretxa de gènere en l'ocupació.

Girona es trobava lluny d'assolir l'ODS 4, Educació de Qualitat, donat que presentava una proporció de població amb educació terciària que es trobava lluny de la fita europea. La demarcació també presenta un important camí per recórrer per assolir la fita del nivell de pol·lució per ozó de l'ODS 11, Ciutats i Comunitats Sostenibles. A l'ODS 16, Pau, Justícia i Institucions Sòlides l'indicador de taxa d'homicidis mostra que s'ha de seguir en la trajectòria de reducció en els homicidis per cada 100.000

habitants que s'ha observat en els darrers anys. Finalment, l'accés a Internet i Banda Ampla també es troba a molta distància de la fita europea per a l'ODS 17, Aliança pels Objectius.

3.3. Conclusions del tercer capítol

Al capítol 3 hem vist la relació que existeix entre l'Índex de Progrés Social i els ODS i hem aprofundit en la proposta que fem des de la Fundació Catalunya Europa, veient-ne l'aplicació per als casos de Catalunya i Girona. La proposta de la FCE permet fer un enllaç directe entre l'EU-SPI i els ODS, sense haver de crear nous indicadors per a mesurar els ODS i les seves fites, sinó utilitzant els indicadors coincidents amb Idescat (per a Catalunya i Girona) i Eurostat (per a Girona). Una altra de les forteses de la proposta de la FCE és que permet, d'una banda, comparar el progrés en els ODS d'una regió determinada amb els ODS amb 272 regions europees, i, d'altra banda, en utilitzar el sistema d'indicadors de l'EU-SPI, permet realitzar una aproximació per components que forment part d'un marc conceptual testat i holístic.

En matèria d'ODS Catalunya encara està lluny d'acostar-se al seu assoliment, ja que per la majoria dels indicadors els seus dos valors temporals (2011-2013 i 2016) són inferiors al Valor de la Fita de la UE per a l'any 2030. El valor que es troba més allunyat de la fita europea és el corresponent a l'indicador "Població jove que no està ocupada, ni cursa estudis ni té formació" pertanyent a l'ODS 8, seguit de l'"Abandonament prematur dels estudis" i del "Formació permanent de la població" ambdós inclosos en l'ODS 4. Per tant, els ODS que actualment mostren més dificultats d'assoliment i on caldria esmerçar més recursos són l'ODS 8: "Treball digne i creixement econòmic" i en l'ODS 4: "Educació de qualitat".

Les excepcions a aquesta tendència les trobem en l'ODS 3 amb els indicadors "Necessitats bàsiques percebudes com a no ateses" i "Esperança de vida en néixer", també en l'ODS 4 amb l'indicador "Població amb estudis de nivell terciari", i amb l'ODS 11 amb l'indicador "Concentració de contaminació per partícules en suspensió <2,5µm". Aquests quatre indicadors sobrepassen el Valor de la Fita de la UE, i s'acosten al de la Millor Regió, situant-se així en una molt bona posició. Per tant, veiem que Catalunya presenta forteses en l'ODS 3: "Salut i benestar" i en menor mesura en l'ODS 11: "Ciutats i comunitats sostenibles".

Tal com podem apreciar, la demarcació de Girona ja havia assolit o es trobava a prop d'assolir la fita d'esperança de vida de l'ODS 3, Salut i Benestar, i les fites de morts en accident de trànsit i pol·lució PM10 de l'ODS 11, Ciutats i Comunitats Sostenibles. Per tant, aquests dos ODS representen les principals forteses de Girona que s'extreuen del sistema d'indicadors EU-SPI de cara a l'assoliment dels ODS. En termes relatius, Girona es trobava en bona posició en l'ODS 5, Igualtat de Gènere, ja que presenta unes dades millors que la mitjana catalana i la mitjana europea, tot i que encara resta un llarg camí per recórrer per tancar la bretxa de gènere en l'ocupació.

En canvi, Girona es trobava lluny d'assolir l'ODS 4, Educació de Qualitat, les fites del nivell de pol·lució per ozó i d'accidents de trànsit amb víctimes mortals de l'ODS 11, Ciutats i Comunitats

Sostenibles, la fita relacionada amb el nivell d'homicidis de l'ODS 16, Pau, Justícia i Institucions Sòlides i les fites relacionades amb la connectivitat de la població de l'ODS 17, Aliança pels Objectius.

4. Conclusions

L'acord per a la definició dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) l'any 2015 en l'àmbit global ha estat un pas fonamental en la definició del progrés social de tot el món. En aquest es posa de relleu que els canvis globals en favor de la sostenibilitat passen inevitablement per compromisos clars i respostes decidides i ambicioses tant de la comunitat internacional com dels Estats. Així, des de llavors s'observa una progressiva -tot i que desigual- implementació dels ODS en els diversos nivells d'administracions, que en el present estudi es refereix a la Unió Europea, Catalunya, la Diputació de Barcelona i Girona, i l'Ajuntament de Barcelona. A nivell general, aquesta implementació es divideix en dos moments. Inicialment, a partir d'adaptar les seves polítiques prèvies al "llenguatge ODS". Posteriorment, amb una integració molt més profunda, mitjançant la seva institucionalització i localització. És a dir, la incorporació dels ODS en el marc conceptual del procés de disseny de polítiques públiques i de les metodologies d'avaluació d'aquestes.

Aquest últim procés, el de la creació de metodologies d'avaluació del progrés dels ODS, segueix sent encara un treball molt incipient a les administracions públiques, que reforça una limitació en la mateixa naturalesa dels ODS. La seva simplicitat per il·lustrar els problemes compartits és alhora una gran dificultat per concretar-los, per contextualitzar-los a les realitats diverses dels territoris, per convertir-los en fites quantificables i, en darrer punt, per comparar-los amb altres territoris.

Amb la intenció d'aportar solucions que permetin superar aquesta situació, el present estudi ha volgut demostrar que la metodologia desenvolupada pel *Social Progress Index* (SPI) pot servir satisfactòriament a les administracions com a eina a l'hora de quantificar el grau d'assoliment que un territori té en relació amb els ODS. En concret, la proposta s'ha focalitzat per al cas de Catalunya i la demarcació de Girona.

L'Índex de Progrés Social, conegut com a SPI (de les seves sigles en anglès), neix l'any 2018 de la mà de l'organització *Social Progress Imperative Foundation* sota el propòsit d'oferir una eina que permetés mesurar la qualitat de vida de manera holística, més enllà del que ja ofereixen indicadors econòmics com el PIB per càpita. D'aquesta manera, es caracteritza per analitzar el progrés social a partir d'indicadors socials i ambientals, i no contempla indicadors de caràcter econòmic, el que permet veure la relació entre el progrés social i el progrés econòmic. Aquest últim aspecte és la principal diferència conceptual de l'SPI respecte dels ODS, si bé es poden traçar molts punts comuns entre les definicions de progrés social i desenvolupament sostenible que utilitzen respectivament. És aquest el punt de partida que porta a l'SPI a produir un indicador que ha aconseguit incorporar i quantificar 131 de les 169 fites dissenyades per Nacions Unides, cobrint així la relació amb els 17 ODS.

La principal aportació que això suposa és que l'SPI serveix com a eina per fer un seguiment més o menys exhaustiu de l'assoliment dels ODS, ja que els indicadors estan establerts d'una manera que siguin fàcilment utilitzables per a detectar problemes concrets i concentrar-hi esforços per posar-los-hi remei. Tant és així que aquest seguiment ja s'ha fet i comparat en més de 160 països, destacant especialment l'elaboració concreta per a la Unió Europea, com a primer SPI aplicat a l'àmbit regional.

L'*European Union Regional Social Progress Index* o EU-SPI, consta de 50 indicadors, agrupats en 12 components, que al seu temps s'agrupen en 3 dimensions principals diferents i es sintetitzen en un valor final, el valor de l'EU-SPI. Els indicadors dels ODS, en canvi, no es poden agregar, ja que poden presentar problemes derivats de la causalitat. A més, l'EU-SPI, en centrar el focus de la seva mesura en els resultats (output) i en poder incorporar les fites establertes per les institucions (Eurostat i ESPON) per cadascun d'aquests 50 indicadors, permet veure el progrés real dels 27 països de la UE i de les 272 regions europees (NUTS 2) en l'assoliment dels ODS. És a dir, no només se sap si s'està en una situació de progrés o retrocés respecte de l'assoliment de l'ODS, sinó també a quanta distància respecte del valor ideal per aquell objectiu.

La innovació d'aquest estudi rau en el fet que representa el primer document on s'analitza la utilitat que l'EU-SPI també pot tenir per calcular i quantificar el progrés en l'assoliment dels ODS de regions NUTS 2 i regions NUTS 3, i al seu torn comparar-les entre elles i entre els 27 països de la UE. En aquest cas, com a NUTS 2 s'agafa Catalunya i com a NUTS 3 la demarcació de Girona. Per tant, s'ha volgut aprofitar el sistema d'indicadors ja existent de l'EU-SPI per demostrar que l'anàlisi de l'assoliment dels ODS es pot adaptar a tots els nivells d'administració.

Per a fer-ho ens hem atingut al principi d'equivalència estricta entre els indicadors de l'EU-SPI i els indicadors de les principals institucions rellevants, en aquest cas Idescat i Eurostat, fet que ha resultat en una anàlisi restrictiva però molt real del progrés cap als ODS. Al mateix temps, també s'ha evitat entrar en conflicte amb els indicadors i fites establerts per la Diputació de Girona, actualment en desenvolupament. Així doncs, tant per Catalunya com per Girona s'ha dut a terme una anàlisi concreta per cadascun dels indicadors seleccionats, en què s'ha posat en perspectiva els valors d'ambdós territoris respecte de la mitjana de la Unió Europea-27, el valor de la Millor Regió de la UE i el valor de la Fita o Objectiu de la UE.

Per al cas de Catalunya, comparant els indicadors de l'EU-SPI i els d'Idescat hem pogut observar que conceptualment hi ha una similitud en 11 dels 17 ODS, però que són 13 de 50 indicadors de l'EU-SPI els que coincideixen exactament amb Idescat, i que al seu torn s'agrupen en 7 ODS diferents (3, 4, 5, 7, 8, 11, 16). Això vol dir que l'anàlisi del progrés s'ha pogut fer exclusivament per a 7 ODS, sent conscients també que el grau de cobertura de cadascun d'aquests ha estat diferent, ja que per alguns només s'ha pogut trobar un indicador mentre que per d'altres fins a 3. A més, donat que les darreres dades disponibles de l'EU-SPI són de 2011-2013, s'ha optat per agafar també les dades d'Idescat de l'any 2016, i així poder fer una valoració de la possible evolució. Una aproximació inicial que en general es valora com a positiva perquè ha permès captar, tot i que lleugerament, les tendències ja sabudes de Catalunya en aquestes 7 matèries, i per tant apuntar en les prioritats d'acció d'aquí a 2030. En aquest sentit, cal reforçar els àmbits relatius a l'ODS 8 i l'ODS 4 en tant que majors amenaces, i seguir potenciant la bona situació pel que fa a l'ODS 3 i l'ODS 11.

Donat que els resultats de l'EU-SPI prenen Catalunya com a regió de referència, per poder analitzar l'estat de Girona s'han seleccionat els indicadors amb disponibilitat de dades que coincidissin entre els 50 indicadors que conformen l'EU-SPI, els 100 indicadors que conformen el sistema d'indicadors ODS de la Unió Europea i els 62 indicadors per al seguiment dels ODS a Catalunya (Idescat). Igual que per Catalunya, s'han rebutjat aquells indicadors que podien ser parcialment comparables i s'ha

optat per seleccionar 10 indicadors que cobreixen 6 ODS diferents. I, a diferència de la selecció d'indicadors per a Catalunya realitzada a l'apartat 3.1., a l'apartat 3.2. s'han utilitzat les últimes dades que es trobaven disponibles per aquests indicadors en l'àmbit de la Demarcació de Girona, trobant una gran disparitat entre 7 d'aquests, que s'han presentat pels anys 2018-2019, i altres tres pels quals 2011 era l'últim registre que constava.

Els resultats obtinguts per Girona han mostrat uns patrons de comportament molt semblants als de Catalunya en el seu conjunt, identificant les majors amenaces en els ODS 4, en l'indicador de pol·lució per ozó de l'ODS 11 i en l'accés a internet i banda ampla de l'ODS 17. Per contra, en les fortaleeses destaca la bona posició de l'ODS 3, altres indicadors de l'ODS 11 i l'ODS 5, tot i que també s'emfatitza el llarg camí que encara queda per millorar-los.

En definitiva, queda demostrat amb aquesta anàlisi per Catalunya i per Girona que l'EU-SPI pot ser una eina útil per analitzar el progrés o el retrocés que els territoris fan en l'assoliment dels ODS que presenten coincidència d'indicadors. En els casos on la coincidència no és total, els components de l'EU-SPI permeten realitzar una comparació entre regions europees de la situació dels diferents ODS.

Donada la importància creixent que els ODS van tenint des de la seva conceptualització l'any 2015, esdevé crucial que les Administracions Públiques puguin dotar-se de recursos amables i útils que els facilitin la comprensió del context particular i canviant, i de les polítiques i les accions a implementar en conseqüència. Aquesta és només una primera proposta del potencial pràctic d'aquesta metodologia, per la qual n'apostem la seva millora contínua i la seva implementació progressiva arreu.

5. Annex

Hem normalitzat les dades que hem presentat al final de l'apartat 3.1 i 3.2., assignant-los-hi valors entre 0 i 100. El valor 100 es correspon a la fita europea de cada indicador. El valor 0 s'ha establert per a facilitar la visualització de les diferències entre els valors de Catalunya, la mitjana de la UE i el de la millor Regió de la UE.

Taula 3.1.1. Valors normalitzats de l'apartat 3.1

INDICADOR	VALOR CATALUNYA (2011-2013)	VALOR CATALUNYA (2016)	VALOR UE-27 (2016)	VALOR MILLOR REGIÓ UE (2011-2013)	VALOR OBJECTIU UE ODS
ODS 3 - NECESSITATS MÈDIQUES PERCEBUES COM A NO ATESES	89,33	96,67	6,67	98,00	100,00
ODS 3 - ESPERANÇA DE VIDA EN NÉIXER	88,93	95,08	72,95	100,00	100,00
ODS 3 - POBLACIÓ AMB BONA O MOLT BONA SALUT	78,40	78,40	44,33	100,00	100,00
ODS 4 - ABANDONAMENT PREMATUR DELS ESTUDIS	40,00	68,00	97,60	100,00	100,00
ODS 4 - POBLACIÓ AMB ESTUDIS DE NIVELL TERCARI	77,57	33,33	51,33	100,00	100,00
ODS 4 - FORMACIÓ PERMANENT DE LA POBLACIÓ	86,96	83,11	89,56	100,00	100,00
ODS 5 - BRETXA DE GÈNERE	52,67	37,33	22,00	95,13	100,00
ODS 7: POBLACIÓ QUE NO POT MANTENIR LA LLAR ESCALFADA ADEQUADAMENT	60,65	56,50	55,00	96,65	100,00
ODS 8: POBLACIÓ JOVE QUE NO ESTÀ OCUPADA NI CURSA ESTUDIS NI TÉ FORMACIÓ	16,25	29,58	39,58	85,54	100,00
ODS 11 - MORTS EN ACCIDENT DE TRÀNSIT	75,97	69,84	38,10	82,54	100,00
ODS 11 - POL·LUCIÓ PM10	66,30	65,37	66,48	37,26	100,00
ODS 11 - POL·LUCIÓ PM2,5	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
ODS 16 - TAXA D'HOMICIDIS	49,72	84,75	73,45	100,00	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir d'EU-SPI i Idescat.

Taula 3.2.1.a. Valors normalitzats de l'apartat 3.2

INDICADOR	VALOR GIRONA	VALOR CATALUNYA	VALOR UE-27	VALOR OBJECTIU UE ODS
ODS 3 - ESPERANÇA DE VIDA	97,35	100,00	72,29	100,00
ODS 3 - POBLACIÓ AMB BONA O MOLT BONA SALUT	56,79	58,56	53,75	100,00
ODS 4 - POBLACIÓ AMB EDUCACIÓ TERCIÀRIA	34,91	72,10	27,00	100,00
ODS 5 - BRETXA DE GÈNERE	64,80	62,40	53,20	100,00
ODS 11 - MORTS EN ACCIDENT DE TRÀNSIT	87,09	96,78	84,95	100,00
ODS 11 - POL·LUCIÓ PM10	100,00	69,69	75,00	100,00
ODS 11 - POL·LUCIÓ OZÓ	51,88	70,19		100,00
ODS 16 - TAXA D'HOMICIDIS	59,63	70,03	73,49	100,00
ODS 17 - POBLACIÓ AMB INTERNET A LA LLAR	38,97	83,63	71,43	100,00
ODS 17 - POBLACIÓ AMB BANDA AMPLA LA LLAR	21,43	77,12	79,17	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat, Eurostat, Mossos d'Esquadra i el Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital.

Taula 3.2.1.b. Font de les dades utilitzades

INDICADOR	ANY DADA CATALUNYA I GIRONA	ANY DADA UE	FONT DADA CATALUNYA I GIRONA	FONT DADA UE
LIFE EXPECTANCY	2014-2018	2018	Idescat	Eurostat
GENERAL HEALTH STATUS	2011	2011	Idescat	Eurostat
LOWER SECONDARY COMPLETION ONLY	2011	2011	Idescat	Eurostat
TERTIARY EDUCATION ATTAINMENT	2011	2011	Idescat	Eurostat
GENDER GAP	2019	2019	Idescat	Eurostat
TRAFFIC DEATHS	2019	2018	Idescat	Eurostat
AIR POLLUTION-PM10	2019	2017	Idescat	Eurostat
AIR POLLUTION-OZONE	2019	-	Idescat	
HOMICIDE RATE	2019	2016	Mossos d'Esquadra	Eurostat
INTERNET AT HOME	2019	2019	Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital.	Eurostat
BROADBAND AT HOME	2019	2019	Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital.	Eurostat

Font: Elaboració pròpia